GGD Hollands Noorden

Samen werken aan gezond leven

Versie April 2022



# Programmabegroting 2023

## GGD Hollands Noorden

# Inhoud


| | | |
|---|---|---|
| | Voorwoord | 3 |
| | GGD in één oogopslag | 4 |
| **1** | **Beleidsbegroting** | **7** |
| 1.1 | Taken en missie | 8 |
| 1.2 | Middelen | 9 |
| **2** | **Focuslijnen** | **12** |
| 2.1 | Gezond opgroeien | 15 |
| 2.2 | Gezond ouder worden | 18 |
| 2.3 | Meedoen naar vermogen | 19 |
| 2.4 | Gezonde leefomgeving | 21 |
| **3** | **BBV-paragrafen** | **23** |
| 3.1 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing | 24 |
| 3.2 | Financiering | 29 |
| 3.3 | Overzicht overhead | 32 |
| 3.4 | Bedrijfsvoering | 33 |
| 3.5 | Beleidsindicatoren | 34 |
| 3.6 | Onderhoud kapitaalgoederen | 35 |
| 3.7 | Verbonden partijen | 36 |
| **4** | **Financiële begroting** | **37** |
| 4.1 | Begrotingsuitgangspunten | 38 |
| 4.2 | Overzicht baten en lasten | 39 |
| 4.3 | Meerjarenraming 2023–2026 | 44 |
| 4.4 | Overzicht gemeentelijke bijdragen GR-taken | 45 |
| 4.5 | Overzicht bedragen kinderopvang | 48 |
| 4.6 | Overzicht bedragen Veilig Thuis | 48 |
| 4.7 | Overzicht bedragen aanvullende diensten | 50 |
| 4.8 | Overzicht bedragen Wet verplichte GGZ | 52 |
| **Bijlagen** | | **53** |
| Bijlage I – Overzicht baten en lasten per categorie | | 54 |
| Bijlage 2 – Overzicht baten en lasten per taakveld | | 55 |
| Bijlage 3 – Overzicht overhead per categorie | | 56 |
| Bijlage 4 – Overzicht deelnemersbijdrage GGD Algemeen | | 57 |
| Bijlage 5 – Overzicht taken en diensten | | 58 |
| Bijlage 6 – Overzicht taken en diensten per focuslijn | | 62 |
| **Bronnen** | | **63** |

# Voorwoord

Beste Lezer,

Voor u ligt de begroting 2023 van GGD Hollands Noorden (de GGD). Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2023, waarin de werkzaamheden van de GGD zijn ingedeeld naar focuslijnen. Het financiële meerjarenperspectief is in deze begroting uitgewerkt, op basis van bestaand beleid. De GGD zet haar huidige beleid voort.
Onder de kapstok 'Health in All Policies' zijn alle werkzaamheden ingekaderd in de volgende vier focuslijnen:

- Gezond opgroeien
- Gezond ouder worden
- Meedoen naar vermogen
- Gezonde leefomgeving.

De speerpunten uit 2022 gelden, met wat accentverschillen, ook voor 2023. Dit zijn:

1. Doorontwikkeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ).
2. Proactief inzetten op preventie en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten.
3. Informatiebeveiliging en privacy.

In de begroting 2023 worden de beoogde resultaten, kritische prestatie-indicatoren (KPI's) en effecten per focuslijn beschreven op basis van de accenten die de gemeenteraden aan de GGD meegeven.

De coronacrisis maakt het nog eens extra duidelijk: we moeten nu ook fors investeren in de basis van de publieke gezondheid. Om voorbereid te zijn op nieuwe gezondheidscrises. Maar ook om de gezondheid van mensen te beschermen en te bevorderen, zodat ze langer en gezonder leven en weerbaar zijn tegen nieuwe gezondheidscrises. Steeds duidelijker wordt dat we niet reactief kunnen zijn, maar samen met ketenpartners paraat moeten staan voor infectieziekten die de volksgezondheid bedreigen en (mogelijk) de samenleving ontwrichten.

De begroting 2023 is sluitend en de algemene reserve wordt overeenkomstig het Financieel herstelplan 2018 met € 180.000 opgebouwd. De deelnemersbijdrage is geïndexeerd met het regionaal afgesproken percentage van 2,3%. Er is geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen voor de structurele lasten voor informatiebeveiliging en privacy. Deze kosten moeten binnen de begroting worden gedekt.

De algemene reserve staat onder druk om de begrotingsrisico's in 2023 op te vangen. Ten opzichte van de Kadernota 2023 zijn de financiële risico's toegenomen. Er is sprake van hogere inflatie, kostenstijgingen in noodzakelijke uitgaven en ook dreigen bezuinigingen vanuit het rijk. Voor 2022 – 2023 is de kans dat gemeenten financieel moeten bijspringen erg klein. Het vermogen is dan nog voldoende om deze risico's te dekken. In 2024 is, zonder aanvullende financiering vanuit het rijk, het risico groter dat gemeenten financieel moeten bijspringen. Bij tussentijdse bestuurlijke rapportages en de Kadernota 2024 wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de stand van zaken.

*Met vriendelijke groet,*
*het dagelijks bestuur,*

*Pieter Kos, voorzitter*
*Edward John Paulina, directeur*


Edward John Paulina, directeur


Pieter Kos, voorzitter

GGD Hollands Noorden

*Samen werken aan gezond leven*

# GGD in één oogopslag

De GGD is dé partner op het gebied van gezond leven. De hoofdtaak van de GGD is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in Noord-Holland-Noord (van -9 maanden tot 100+).
Het takenpakket van de GGD is divers. De meeste GGD-taken zijn vastgelegd in de Wet publieke gezondheid.

**Missie**

De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland-Noord:

- wij bewaken door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden;
- wij beschermen tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting;
- wij bevorderen individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.

Met de focuslijnen werkt de GGD aan de ondersteuning van het gemeentelijk gezondheids-beleid voor zestien gemeenten en het versterken van de publieke gezondheidszorg in samenwerking met ketenpartners in Noord-Holland-Noord. Vier thema's uit de landelijke nota Gezondheidsbeleid zijn vertaald in overeenkomstige focuslijnen:

- Gezond opgroeien
- Meedoen naar vermogen
- Gezonde leefomgeving
- Gezond ouder worden.

*De begroting 2023 is gespecificeerd naar GR-taken, aanvullende diensten en overhead:*

| **GGD Hollands Noorden**<br>*Bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves* | **Deelnemersbijdrage gemeenten** | **Overige baten** | **Totaal baten** | **Totaal lasten** | **Saldo** |
|---|---|---|---|---|---|
| GR-taken | 26.198 | 12.525 | 38.723 | 28.625 | 10.098 |
| Aanvullende diensten | 0 | 7.552 | 7.552 | 5.782 | 1.770 |
| Overhead | 0 | 740 | 740 | 12.428 | -11.688 |
| | 26.198 | 20.817 | 47.016 | 46.836 | 180 |



### Focuslijn Gezond opgroeien

De opgave van de GGD is om bij te dragen aan het gezond en veilig opgroeien van ieder kind in het werkgebied van de GGD. Alle kinderen verdienen gelijke kansen. Daarom geeft de GGD extra aandacht aan kwetsbare kinderen en hun omgeving. Door deze preventieve ondersteuning wordt er minimaal beslag gelegd op specialistische (jeugd)zorg.



### Focuslijn Gezond ouder worden

In deze focuslijn gaat de aandacht naar oudere en ouder wordende inwoners, waarbij de inzet van de GGD erop is gericht dat zij:

- een gezonde leefstijl en een gezond gewicht hebben;
- ondersteund worden bij het ontwikkelen van veerkracht en eigen regie te voeren bij de lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven;
- in goede psychosociale gezondheid/welbevinden verkeren;
- wonen in een veilige en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.
- Dit alles door samenwerking van alle betrokken partijen in de regio én met actieve participatie van ouderen zelf.



### Focuslijn Meedoen naar vermogen

Bij deze focuslijn ligt de focus op (jong)volwassen inwoners. De inzet van de GGD is erop gericht dat (jong)volwassenen lichamelijk en geestelijk gezond zijn, een gezonde leefstijl hebben, meedoen in de samenleving en langer zelfstandig blijven wonen. Daarnaast ondersteunt de GGD kwetsbare inwoners om maatschappelijke uitval als gevolg van problemen op meerdere leefgebieden te voorkomen. Met als uiteindelijke doel dat kwetsbare inwoners hulp ontvangen en zo gezond en zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving.



### Focuslijn Gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag en kent zo min mogelijk risico's voor de gezondheid. De leefomgeving hangt samen met nieuwe uitdagingen en kansen voor de toekomst, zoals: klimaatverandering, vergrijzing, individualisering, slimme technologie en nieuwe vormen van mobiliteit. Een samenhangend integraal beleid vraagt samenwerking tussen verschillende domeinen. Binnen deze focuslijn is ook aandacht voor de preventie en bestrijding van infectieziekten.

**Gemeenten**
**16**

**Inwoners**
*(op 1-1-2022)*
**669.088**

**Bezetting**
*(op 31/12/2021)*
**GGD:**
**499 Fte**

**Bezetting**
*(op 31/12/2021)*
**Corona:**
**591 Fte**

**Gemeentelijke bijdrage**

| Gemeente | Bijdrage GR-taken[1] (x €1.000) | Bijdrage aanvullende diensten (x €1.000) |
|---|---|---|
| Alkmaar | 6.374 | 1.604 |
| Bergen | 1.362 | 89 |
| Castricum | 1.832 | 88 |
| Den Helder | 3.209 | 662 |
| Dijk en Waard | 4.830 | 409 |
| Drechterland | 1.114 | 42 |
| Enkhuizen | 1.076 | 68 |
| Heiloo | 1.234 | 74 |
| Hollands Kroon | 2.635 | 255 |
| Hoorn | 4.387 | 746 |
| Koggenland | 1.208 | 45 |
| Medemblik | 2.501 | 202 |
| Opmeer | 645 | 38 |
| Schagen | 2.385 | 233 |
| Stede Broec | 1.253 | 42 |
| Texel | 663 | 45 |

[1] De gemeentelijke bijdrage is inclusief de bijdrage Veilig Thuis, met ingang van 1 januari 2022 is Veilig Thuis toegevoegd aan de Gemeenschappelijke Rekening.

# 1 BELEIDSBEGROTING

## 1.1 Taken en missie

## 1.2 Middelen



## 1.1 Taken en missie

### Taken

De GGD is dé partner op het gebied van gezond leven. De hoofdtaak van de GGD is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in Noord-Holland-Noord (van -9 maanden tot 100+). Het takenpakket van de GGD is divers. De meeste GGD-taken zijn vastgelegd in de Wet publieke gezondheid. In onderstaande afbeelding staan de verschillende wettelijke kaders. In bijlage 4 staat het overzicht van de GR-taken en de aanvullende diensten die de GGD uitvoert. De GR-taken van de GGD omvatten:

- wettelijke GGD-taken die verplicht aan een GGD zijn opgedragen en worden benoemd in de gemeenschappelijke regeling;
- wettelijke gemeentelijke taken die aan een GGD kunnen worden opgedragen. Hiertoe neemt het algemeen bestuur van de GGD een apart besluit.

De Gezondheidsatlas Noord-Holland Noord bevat cijfers op gemeente-/wijkniveau over al deze taken. Ook op de website GGDHN.incijfers.nl zijn cijfers en publicaties te vinden over de taken en diensten van de GGD.

### Taken

**Vanuit de wet publieke gezondheid (WPG)**

- Algemene bevorderingstaken (artikel 2), onder andere de afstemming van de publieke gezondheidszorg met de curatieve gezondheidszorg, epidemiologie, gezondheidsbevordering en medische milieukunde.
- Jeugdgezondheidszorg tot 18 jaar (artikel5)
- Ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar (artikel 5a)
- Infectieziektebestrijding (artikel 6)

**Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)**

- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)
- Veilig Thuis

**Vanuit andere wettelijke kaders**

- Toezicht op de kinderopvang (Wko)
- Lijkschouw, forensische geneeskunde (Wet op de lijkbezorging)
- Ondersteuning bij rampen en crises (Wvr)

### Missie

De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland- Noord:

- wij bewaken door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden;
- wij beschermen tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting;
- wij bevorderen individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.

# 1.2 Middelen

### Baten en lasten 2023

De in de begroting opgenomen totale baten en lasten zijn:

| Overzicht baten en lasten begroting 2023<br>*Bedragen x € 1.000* | Baten | Lasten | Saldo |
|---|---|---|---|
| Uitvoering GR-taken en aanvullende diensten | 46.102 | 34.357 | 11.745 |
| Overhead | 240 | 12.428 | -12.188 |
| Heffing VPB | | | - |
| Bedrag onvoorzien | | | - |
| Saldo van baten en lasten | 46.343 | 46.786 | -443 |
| Toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves | 673 | 50 | 623 |
| Mutatie reserves | 673 | 50 | 623 |
| Resultaat | 47.016 | 46.836 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

De begroting 2023 is sluitend en de algemene reserve wordt overeenkomstig het Financieel herstelplan 2018 met € 180.000 opgebouwd.
In overeenstemming met de vastgestelde Kadernota 2023 worden in 2023 de volgende uitgaven ten laste van algemene reserve gebracht:

- Doorontwikkeling JGZ (€ 50.000 eenmalig).
- Versterken van informatiebeveiliging & privacybescherming (€ 500.000).
- Versterken van infectiepreventie (€ 123.000).

De meerkostenregeling COVID-19 is verlengd voor 2022. De extra kosten worden incidenteel gedeclareerd bij het Ministerie van VWS. Voor 2023 is er nog geen toezegging over een meerkostenregeling COVID-19. De GGD verwacht echter, dat er op termijn extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld worden.
Voorzichtigheidshalve wordt voorgesteld de uitgaven te dekken uit de algemene reserve om een tussentijdse begrotingswijziging in 2023 te voorkomen. Mocht het Rijk de uitgaven in 2023 structureel gaan financieren, dan wordt het algemene bestuur via de bestuurlijke rapportages geïnformeerd en zal de onttrekking aan de algemene reserve niet hoeven plaatsvinden. In het meerjarenperspectief vanaf 2024 is financiering vanuit rijksmiddelen opgenomen en hebben we het voorzichtigheidsprincipe losgelaten.

De begroting 2023 is gespecificeerd naar GR-taken, aanvullende diensten en overhead:

| **Overzicht naar GR-taken, aanvullende diensten en overhead**<br>*Bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves* | **Deelnemersbijdrage gemeenten** | **Overige baten** | **Totaal baten** | **Totaal lasten** | **Saldo** |
|---|---|---|---|---|---|
| GR-taken | 26.198 | 12.525 | 38.723 | 28.626 | 10.098 |
| Aanvullende diensten | 0 | 7.552 | 7.552 | 5.782 | 1.770 |
| Overhead | 0 | 740 | 740 | 12.428 | -11.688 |
| | 26.198 | 20.817 | 47.016 | 46.836 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

### Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdragen zijn geïndexeerd met het regionaal afgesproken percentage van 2,3%. Er is geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen voor de structurele lasten voor informatiebeveiliging en privacy. Deze kosten moeten binnen de begroting worden gedekt. Wel is in overeenstemming met de vastgestelde Kadernota 2023 de structurele vermindering op de deelnemersbijdrage GGD Algemeen (€ 180.000) teruggedraaid. Hiermee kan de GGD voldoende vermogen opbouwen in overeenstemming met het Financieel herstelplan 2018.

### Vermogenspositie

Het verloop van de algemene reserve is als volgt[2]:

| | **Jaarrekening** | | | | **Begroting** | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Verloop algemene reserve**<br>*(x € 1.000)* | **2018** | **2019** | **2020** | **2021** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** |
| Stand 1-1 | -186 | 142 | 1.066 | 1.288 | 1.082 | 1.055 | 562 | 742 |
| Opbouw uit resultaatbestemming | 328 | 924 | 222 | 90 | 23 | 180 | 180 | 180 |
| Onttrekking | | | | -295 | -50 | -673 | | |
| Stand 31-12 | 142 | 1.066 | 1.288 | 1.082 | 1.055 | 562 | 742 | 922 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

[2] Rekening houdend met de jaarrekeningen over 2018-2020, de resultaatbestemming over 2021 en de uitgangspunten in de Kadernota 2023.

Prestatie-indicatoren weerstandsvermogen en risico's

In de begroting 2023 zijn de volgende KPI's opgenomen.

| Weerstandsvermogen | Streefwaarde | Begroting 2023 |
|---|---|---|
| Algemene reserve in % van de totale lasten | ≥ 1,5%<br>> 0,5% & < 1,5%<br>≤ 0,5% | 1,2% |

| Weerstandscapaciteit | Streefwaarde | Begroot 2023 |
|---|---|---|
| Algemene reserve is groter dan de risico's | ≥ 1<br>> 0,5 & < 1<br>≥ 0,5 | 0,6 |

| Risico's | Streefwaarde | Begroting 2023 |
|---|---|---|
| Inschatting risico's | Minimaal<br>Gemiddeld/niet urgent<br>Hoog/urgent | |

Bij GGD Hollands Noorden wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve is ultimo 2023 begroot op € 563.000 en niet groot genoeg om alle begrotingsrisico's in 2023 op te vangen. Rekening houdend met de kans van 75% en de impact van € 965.000 wordt het risico ingeschat op € 724.000. Daarnaast bestaat onzekerheid omtrent de definitieve oplevering van het digitale dossier voor de Jeugdgezondheidszorg (GGiD). Ten opzichte van de Kadernota 2023 zijn de financiële risico's toegenomen. Er is sprake van hogere inflatie, kostenstijgingen in noodzakelijke uitgaven en ook dreigen bezuinigingen vanuit het rijk.

Voor 2022 – 2023 is de kans dat gemeenten financieel moeten bijspringen erg klein. Het vermogen is dan nog voldoende om deze risico's te dekken. In 2024 is, zonder aanvullende financiering vanuit het rijk, het risico groter dat gemeenten financieel moeten bijspringen. Bij tussentijdse bestuurlijke rapportages en de Kadernota 2024 wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de stand van zaken.

# 2 Focuslijnen

## 2.1 Gezond opgroeien

## 2.2 Gezond ouder worden

## 2.3 Meedoen naar vermogen

## 2.4 Gezonde leefomgeving



# 2. Focuslijnen

Met de focuslijnen werkt de GGD aan de ondersteuning van het gemeentelijk gezondheidsbeleid voor zestien gemeenten en het versterken van de publieke gezondheidszorg in samenwerking met netwerkpartners in Noord-Holland-Noord.

**Vier thema's uit de landelijke nota Gezondheidsbeleid zijn vertaald in overeenkomstige focuslijnen:**

- Gezond opgroeien
- Gezond ouder worden
- Meedoen naar vermogen
- Gezonde leefomgeving.

Binnen de focuslijnen zijn alle GGD-taken en -diensten onder te verdelen, waarbij sommigen in meerdere focuslijnen terugkomen. En dat is ook precies de bedoeling: samen werken aan gezondheid voor onze inwoners zonder gehinderd te worden door organisatiegrenzen. In de begroting 2023 worden de beoogde resultaten, KPI's en effecten per focuslijn beschreven op basis van de accenten die de gemeenteraden aan de GGD meegeven.

In de begroting zijn, op verzoek van gemeenten, de kosten voor gemeenten uitgesplitst naar GR-taken en aanvullende diensten. Over de vorderingen en uitvoering wordt gerapporteerd in de bestuursrapportage (Burap 1 & 2) en de jaarverantwoording.

De speerpunten uit 2022 gelden, met wat accentverschillen, ook voor 2023:

- Doorontwikkeling Jeugdgezondheidzorg (JGZ).
- Proactief inzetten op preventie en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten. Onder andere door meer en beter gebruik te maken van data.
- Informatiebeveiliging en privacy.

Daarnaast blijft de GGD zich focussen op:

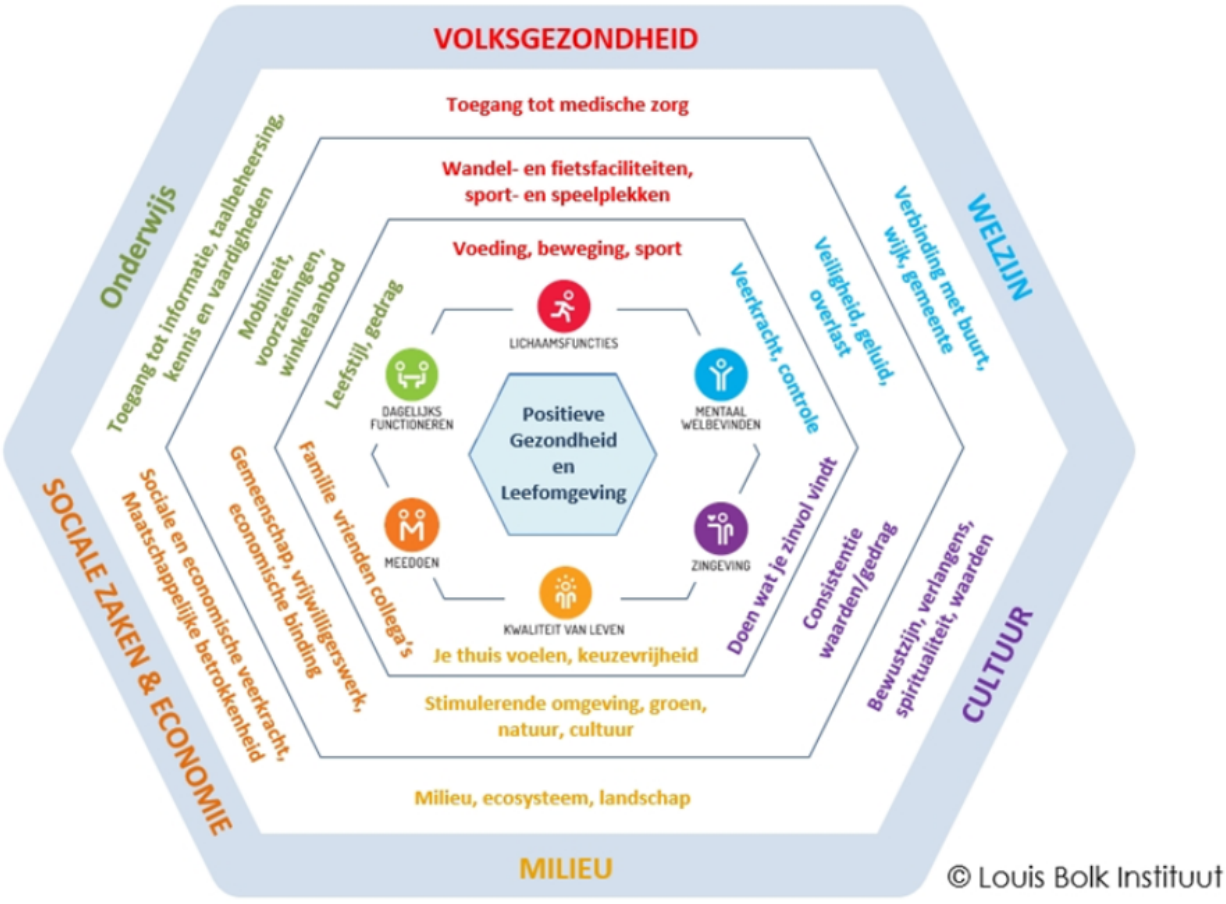
- verdere uitwerking van de focuslijnen en aandacht voor kwetsbare inwoners;
- blijvende inzet om de begroting sluitend te krijgen;
- het resultaat van de dienstverlening transparanter maken met KPI's.

De volgende (maatschappelijke) ontwikkelingen zullen de komende jaren relevant blijven voor de taken en diensten die door de GGD worden uitgevoerd:

1. Samenwerking (met onder andere ketenpartners sociaal domein, onderwijs, regionale zorgnetwerk ABR, GGD'en en Veiligheidsregio).
2. Aansluiting bij en implementatie van landelijke ontwikkelingen (onder andere versterking van de publieke gezondheid).
3. Omgevingswet: In 2024 moeten alle gemeenten hun Omgevingsvisie gereed hebben. De GGD verwacht daarom in 2023 nog meer dan nu betrokken te zijn bij de totstandkoming van nieuwe omgevingsvisies en herzieningen van bestaande visies. Daarnaast zullen gemeenten volop bezig zijn met de Omgevingsplannen en met vergunningverlening via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

### Positieve gezondheid

De GGD ziet gezondheid als het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Een brede kijk op gezondheid staat centraal; het gaat niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om mentaal welbevinden, dagelijks functioneren, kwaliteit van leven, participatie en zingeving. Het gaat daarbij niet om wat iemand niet meer kan, maar juist om wat iemand wel kan, zelf belangrijk vindt en eventueel wil veranderen.



## 2.1 Gezond opgroeien



De opgave van de GGD is om bij te dragen aan het gezond en veilig opgroeien van ieder kind in het werkgebied van de GGD. Alle kinderen verdienen gelijke kansen. Daarom geeft de GGD extra aandacht aan kwetsbare kinderen en hun omgeving. Door deze preventieve ondersteuning wordt er minimaal beslag gelegd op specialistische (jeugd)zorg.

**Speerpunt: Doorontwikkeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ)**

De gezondheid van een kind rondom de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen, zowel fysiek als mentaal, op latere leeftijd. Van de pasgeboren kinderen heeft zo'n 14% geen goede start[3]. In Noord-Holland-Noord gaat het dus ieder jaar over ruim 1.000 pasgeborenen. Dat kan verschillende fysieke oorzaken hebben, maar kan ook te maken hebben met minder gunstige sociale omstandigheden en/of een gebrek aan beschermende factoren. Ook na de eerste 1000 dagen lopen kinderen in kwetsbare situaties een groter risico op het ontwikkelen van gezondheidsachterstanden. Op volwassen leeftijd leidt dit tot een verschil van zes jaar in levensverwachting tussen inwoners met een hoge ten opzichte van die met een lage sociaaleconomische status (SES). Het verschil in het aantal jaren goed ervaren gezondheid bedraagt zelfs bijna 15 jaar[4].

In de kadernota is dit speerpunt vertaald naar zorg op maat, opereren in netwerkverbanden en sterkere positionering als adviespartner. In de voorliggende begroting is deze vertaling verder uitgewerkt naar onderstaande punten.
Vanuit Gezond Opgroeien zet de GGD in 2023 haar activiteiten gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden voort en gaat deze versterken door in te zetten op de volgende punten:

1. Persoonsgerichte zorg.
2. Zorg vanuit de context van de sociale en fysieke omgeving.
3. Samenhang tussen collectieve en individuele preventie vergroten.
4. Samenwerkend vakmanschap versterken.

### Ad 1 Persoonsgerichte zorg

Deze term duidt op de verandering in de verhouding tussen ouders en jongeren aan de ene kant en de zorgprofessional aan de andere kant. In het verleden had de zorgprofessional een meer eenzijdige rol als aandrager van adviezen en oplossingen. Bij persoonsgerichte zorg staan de vragen en behoeften van het kind, de ouders en de jongere centraal en hebben professionals aandacht voor sociale omstandigheden, emoties, waarden, behoeften en vaardigheden. Gecombineerd met een klinische inschatting van de situatie door de professional.

*Een voorbeeld van hoe de JGZ hiermee omgaat is de veranderende werkwijze binnen de leeftijdsgroep -9 maanden tot 4 jaar. Voorheen hadden ouders op het consultatiebureau wisselend met een jeugdverpleegkundige of een jeugdarts te maken. In de nieuwe werkwijze heeft een gezin vanaf de prenatale fase te maken met een vast contactpersoon, de jeugdverpleegkundige. In januari 2022 werkte ongeveer een derde van de JGZ op deze wijze. In het jaar 2023 wordt de implementatie in het gehele werkgebied afgerond.*

[3] Waelput, A.J.M., et al. (2017). Geographical differences in perinatal health and child welfare in the Netherlands: rationale for the healthy pregnancy 4 all-2 program. BMC, Pregnancy and Childbirth.
[4] Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024

### Ad 2 Zorg vanuit de context van de sociale en fysieke omgeving

"It takes a village to raise a child": kinderen groeien op in de context van een sociale en fysieke omgeving. De omgeving voedt als het ware samen met de ouders het kind op. Dat vraagt dat de GGD niet alleen kijkt naar de symptomen die worden waargenomen bij het individuele kind, maar nadrukkelijk ook naar de omgeving waarin deze symptomen tot stand komen.

---

*Neem het voorbeeld van een kind met overgewicht. In welke omgeving groeit het kind op? Hoe ziet de gezinssituatie eruit? Heeft het gezin voldoende financiële middelen? Zit overgewicht in de familie? Hoe ziet de fysieke leefomgeving eruit? Twee kinderen met hetzelfde overgewicht kunnen ieder uit een hele andere situatie komen. Dat vraagt een aanpak die is toegesneden op de context.*

---

### Ad 3 Samenhang tussen collectieve en individuele preventie vergroten

Binnen de Focuslijn Gezond Opgroeien verbindt de GGD de kennis vanuit onderzoek door epidemiologen aan de dagelijkse praktijk van de zorgprofessionals. Gedurende de COVID-19-pandemie zijn er bijvoorbeeld extra Gezondheidsmonitors uitgevoerd om de effecten van de coronamaatregelen op de jeugd te meten. Dit gaf inzicht en onderbouwing om specifieke activiteiten te ontplooien gericht op het mentaal welbevinden en een gezonde leefstijl van de jeugd. Op die manier werkt de GGD zowel vanuit collectieve als individuele preventie aan hetzelfde doel.
Dat doen we niet alleen intern binnen de GGD, maar samen met onze netwerkpartners vanuit het samenwerkingsplatform Noord-Holland Noord Gezond, waarin zorgorganisaties, GGD, gemeenten en zorgverzekeraars de ambitie hebben uitgesproken de gezondste regio van Nederland te worden.

### Ad 4 Samenwerkend vakmanschap versterken

Lang was het zo dat vakmanschap in eerste instantie over kennis ging en dat daarnaast werd samengewerkt met professionals uit aanpalende domeinen zoals ziekenhuizen, huisartsen of jeugdzorg. Het nadeel van deze manier van werken is dat er onvoldoende vanuit een gedeeld beeld gewerkt wordt, maar vanuit verschillende beelden. Daardoor ontvangen kinderen, ouders en jongeren soms verschillende adviezen en informatie. Dat is frustrerend, zorgt voor wantrouwen voor instanties en het maakt de zorg vaak onnodig duur.
Vanuit dit inzicht gaat de GGD haar samenwerkend vakmanschap met gemeenten en netwerkpartners verder vormgeven via coalities, zoals Geboortezorg, de Gezonde School aanpak, JOGG / Integrale Ketenaanpak Kind naar Gezond Gewicht en In Control of Alcohol en Drugs. En levert de GGD een actieve bijdrage aan kennisontwikkeling, zoals binnen Kansrijke Start en binnen de Academische Werkplaats Jeugd en Gezondheid Noord-Holland.

*Waarom doen we dit?*

Iedereen beseft het belang van gezond opgroeien en tegelijkertijd is het zo vanzelfsprekend dat het soms over het hoofd gezien wordt. De effecten zijn vaak pas na jaren zichtbaar. Als de JGZ echter haar werk onvoldoende goed doet, wordt dit pas verderop in de keten zichtbaar. De geschetste doorontwikkelingen zijn bedoeld om dat moment te voorkomen.

*Wat levert het op?*

- Kansarme kinderen krijgen een beter toekomstperspectief, zowel op het gebied van gezondheid als op het vlak van onderwijs, werkgelegenheid en sociale ontwikkeling.
- Een hogere kwaliteit van leven en een toename van het aantal jaren in goed ervaren gezondheid voor alle inwoners.
- Een toename in levensverwachting voor inwoners met een lage sociaal economische status (SES).
- Het opvoedkundig klimaat in gezinnen, buurten en wijken wordt versterkt waardoor minder ouder(s)/verzorger(s) de opvoeding van hun kind(eren) als (zeer) moeilijk ervaren.
- Jeugd en jongvolwassenen ervaren een hoger mentaal welbevinden, doordat hun mentale gezondheidsvaardigheden zijn versterkt en hun fysieke en sociale leefomgeving mentale gezondheid wordt bevorderd.
- Minder jongeren/jongvolwassenen maken gebruik van specialistische (jeugd)zorg.
- Vakkundige, samenwerkende en tevreden zorgprofessionals.
- Minder kans op ziekte, complicaties en sterfte onder inwoners ten gevolge van infectieziekten.

Er bestaat wereldwijde consensus dat het rendement van preventieve programma's gericht op de jeugd groter is dan die van investeringen gericht op volwassenen of ouderen.

*Prestatie-indicatoren/KPI (niet verplicht vanuit BBV)*

1. Persoonsgerichte zorg

Eind 2023 heeft elk gezin in Noord-Holland-Noord, met kinderen in de leeftijdsgroep -9 maanden tot 4 jaar, een vast contactpersoon zijnde een jeugdverpleegkundige, waardoor de JGZ toegroeit naar gepersonaliseerde zorg op maat.

2. Verhogen vaccinatiegraad

Eind 2023 is de digitale en face-to-face informatievoorziening richting (toekomstige) ouders en jongeren aangepast op basis van de nieuwste inzichten (o.a. vanuit onderzoek binnen NHN), waardoor de vaccinatiegraad van het Rijksvaccinatieprogramma gelijk blijft of hoger wordt.

*Wie zijn de vitale (regionale) partners?*

Naast gemeenten, sociale wijkteams, het onderwijs en de GGD zijn dit:

- partijen in de jeugdzorg (maatschappelijk werk, jeugd-GGZ, jeugd-/jongerenwerk, jeugdzorg, Veilig Thuis);
- eerstelijnsgezondheidszorg (ZONH/ROS, huisartsenkoepels, logopedie, fysiotherapie, etc.);
- tweedelijns gezondheidszorg (medisch specialisten);
- specifiekere partners rond de volgende levensfases:
  - zwangerschap en de geboorte (verloskundigen, gynaecologen, kraamzorg),
  - de voorschoolse periode (kinderdagverblijven, peuterspeelzalen),
  - de basisschoolperiode (primair onderwijs, ambtenaren leerplicht),
  - de middelbare schoolperiode (voortgezet onderwijs, ambtenaren leerplicht).

## 2.2 Gezond ouder worden



In deze focuslijn gaat de aandacht naar oudere en ouder wordende inwoners, waarbij de inzet van de GGD erop is gericht dat zij:

- een gezonde leefstijl en een gezond gewicht hebben;
- ondersteund worden bij het ontwikkelen van veerkracht en eigen regie te voeren bij de lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven;
- in goede psychosociale gezondheid/welbevinden verkeren;
- wonen in een veilige en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.

Dit alles door samenwerking van alle betrokken partijen in de regio én met actieve participatie van ouderen zelf.

**Aandachtspunten**

- Ondersteuning van gemeenten bij toekomstbestendig maken van ouderenbeleid.
- Stimuleren van ouderen tot een actieve leefstijl.
- Versterken van de eigen regie van ouderen en weerbaarheid vergroten.

Ad 1

Hierbij is aandacht voor het versterken van de participatie van ouderen in lokale netwerken rond preventief ouderenbeleid. En het versterken van de samenhang in verschillende initiatieven en domeinen (wonen, zorg en voorzieningen) rondom ouderenbeleid.

Ad 2

De GGD zet de komende jaren in op bewustwording van de invloed van leefstijl op gezondheid. En doet onderzoek naar factoren die bijdragen aan vitaal ouder worden in een gezonde leefomgeving en het vertragen van dementie.

Ad 3

De GGD ondersteunt en stimuleert lokale én regionale initiatieven, zoals Vitaal en Veilig thuis wonen, Valpreventie en Eén tegen Eenzaamheid.

*Prestatie-indicatoren/KPI (niet verplicht vanuit BBV)*

1. Binnen Noord-Holland-Noord Gezond wordt de samenwerking, met aandacht voor ouderen, geïntensiveerd, waarbij de GGD data-analyseert en monitort.
2. De participatie aan preventieve interventies (bijvoorbeeld Stoptober, 30 dagen (ge)zonder) blijft gelijk of neemt toe.

*Wat levert het op?*

- Preventieve interventies bij het voorkomen van gezondheidsproblemen en kwetsbaarheid zijn in beeld.
- Versterken en ontwikkelen van preventieve interventies.
- De kwaliteit van leven voor ouderen is verbeterd. Zij ervaren meer zingeving en een verbeterde fysieke en mentale gezondheid. Hierdoor worden de zorgkosten van de gemeente beperkt.

*Wie zijn de vitale (regionale) partners?*

Naast gemeenten en de GGD zijn dat:

- lokale partners,
- eigen inwoners.

## 2.3 Meedoen naar vermogen



Bij de focuslijn meedoen naar vermogen ligt de focus op (jong)volwassen inwoners. De inzet van de GGD is erop gericht dat (jong)volwassenen lichamelijk en geestelijk gezond zijn, een gezonde leefstijl hebben, meedoen in de samenleving en langer zelfstandig blijven wonen. Daarnaast ondersteunt de GGD kwetsbare inwoners om maatschappelijke uitval als gevolg van problemen op meerdere leefgebieden te voorkomen. Met als uiteindelijke doel dat kwetsbare inwoners hulp ontvangen en zo gezond en zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving.

**Aandachtspunten**

1. Realiseren van een sluitende aanpak voor zorgmijders en personen met onbegrepen gedrag die tussen wal en schip dreigen te raken.
2. Versterken van samenwerking met ketenpartners en van gezamenlijke vroegsignalering gericht op kwetsbare inwoners die problemen ervaren op één of meer leefgebieden.
3. Borging van de uitvoering van de taken van de gemeenten in het kader van de Wet verplichte GGZ (Wvggz) en met ketenpartners werken aan de doelen van de wet.
4. Ondersteunen bij projecten en bijdragen aan integrale samenwerking gericht om mentale gezondheid, waaronder: Supranet community, mentaal welzijn van jongvolwassenen en van andere kwetsbare groepen binnen dit thema.

Ad 1

Zorgmijders en personen met onbegrepen gedrag vormen een specifieke doelgroep binnen het werkveld van de GGD. Sinds 2015 wordt landelijk en lokaal gewerkt aan een sluitende aanpak, waarbij in alle fases en op alle zorggebieden aanbod is gerealiseerd die voldoet aan de vraag en behoeften van deze doelgroep. Samen met ketenpartners wordt hier blijvend aandacht aan geschonken om te voorkomen dat er stagnatie optreedt in het toeleiden en de ondersteuning van de doelgroep.

Ad 2

De GGD monitort, signaleert en agendeert trends en ontwikkelingen om de aard, omvang en behoefte van de doelgroep in kaart te brengen. Samen met de wijkteams en specialistische basisteams GGZ speelt het team Vangnet & Advies een belangrijke rol in de vroegsignalering. Daarnaast werkt de GGD aan het bevorderen van doelgerichte domein overstijgende samenwerking en overlegstructuren binnen het thema zorg en veiligheid.

Ad 3

Met gemeenten wordt toegewerkt naar de borging van de uitvoering van gemeentelijke taken in het kader van de Wvggz na afloop van de huidige dienstverleningsovereenkomst. Met ketenpartners wordt de uitvoering van de wet in brede zin verder verbeterd met de doelen, zoals de wet die beoogt: een sterkere rechtspositie van de betrokkene en het opleggen van minder verplichte zorg.

Ad 4

De GGD draagt bij aan het normaliseren van en het doorbreken van het taboe op praten over psychische problematiek en suïcidale gedachten. Door het vroegtijdig signaleren van problemen, wordt escalatie voorkomen. Gerichte projecten als Supranet Community/113 online worden uitgedragen. Daarnaast wordt in samenwerking met de JGZ binnen de GGD en met de GGZ gewerkt aan het adviseren en stimuleren, richting gemeenten, van een gerichte aanpak voor jongvolwassenen als kwetsbare groep.

*Prestatie-indicatoren/KPI (niet verplicht vanuit BBV)*

1. Eind 2023 is een klanttevredenheidsonderzoek onder ketenpartners van Veilig Thuis, over de kwaliteit van de samenwerking met Veilig Thuis, uitgevoerd.
2. Eind 2023 hebben de GGD en gemeenten een besluit genomen over de borging van de taken Wvggz van het college van B&W na afloop van de DVO Wvggz en deze borging voorbereid.
3. Eind 2023 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de GGD, gemeenten en ketenpartners over onderlinge verantwoordelijkheden en mogelijkheden voor gegevensverwerking en- uitwisseling bij een integrale aanpak van multiproblematiek, in lijn met het wettelijk kader van het wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams).

*Wat levert het op?*

- Minder ziektelast en maatschappelijke uitval, meer maatschappelijke participatie.
- Voorkomen van escalatie van problematiek en langdurige uitval uit de maatschappij.
- Daling van het aantal suïcides en suïcidepogingen.
- Minder maatschappelijke overlast door ernstige psychische of psychiatrische problematiek.

*Wie zijn de vitale (regionale) partners?*

Naast gemeenten, wijkteams en de GGD, zijn dat:

- politie, Brijder, GGZ
- woningbouwcorporaties
- wijkvoorzieningen
- zorginstellingen
- maatschappelijke opvangvoorzieningen
- welzijnsinstellingen
- sportorganisaties
- onderwijs en werkgevers-, werknemersorganisaties en UWV.

## 2.4 Gezonde leefomgeving



Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag en kent zo min mogelijk risico's voor de gezondheid. De leefomgeving hangt samen met nieuwe uitdagingen en kansen voor de toekomst, zoals: klimaatverandering, vergrijzing, individualisering, slimme technologie en nieuwe vormen van mobiliteit. Binnen deze focuslijn is ook aandacht voor de preventie en bestrijding van infectieziekten.

**Speerpunt: Proactief inzetten op preventie en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten.**
Versterken infectieziektepreventie in het kader antibiotica-resistentie (ABR) gericht op onder andere de VVT-sector, thuiszorg en onderwijs. Onder andere door het meer en beter gebruik maken van data.

*Waarom doen we dit?*

Door de COVID-19-pandemie is de aandacht voor infectiepreventie groot. De vraag naar advies is toegenomen: inwoners en organisaties hebben behoefte aan duidelijkheid en praktisch advies over hygiënisch handelen. Infectiepreventie is de basis voor het voorkomen van veel infectieziekten. Gebleken is dat veel mensen, ook zorgprofessionals, onvoldoende aandacht besteden aan infectiepreventie. Hetzij doordat zij te weinig kennis hebben, hetzij doordat zij het belang ervan niet genoeg inzien, hetzij doordat er andere belemmerende factoren zijn.

*Wat levert het op?*

De GGD denkt dat er veel winst te behalen is, zowel in het voorkomen van infectieziekten als -in het verlengde daarvan- het voorkomen van antibioticaresistentie (ABR). Versterking van de infectieziektebestrijding en infectiepreventie moet structureel aandacht hebben. De GGD ontwikkelt zich daarom tot een regionaal 'kennis- en informatiecentrum' op het gebied van infectiepreventie en ABR en werkt samen met landelijke en regionale netwerken.

*Prestatie-indicatoren/KPI (niet verplicht vanuit BBV)*

1. In 2023 is 80% van de adviezen in het kader van de Omgevingswet afgestemd met de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst.
2. In 2023 is de infectieziektepreventie versterkt.
   a. Door samenwerking met GGD Zaanstreek-Waterland. De samenwerking bestaat uit een gezamenlijke frontoffice: één team artsen IZB en verpleegkundigen. Een taakverdeling tussen de artsen IZB zorgt voor meer efficiëntie en kwaliteit in de uitvoering. Daarnaast gaan de GGD'en gezamenlijk IZB-artsen werven.
   b. Door implementatie van MUIZ. MUIZ is het meldpunt voor uitbraken infectieziekten en bijzonder resistente micro-organismen. Het doel is om tijdiger preventieve maatregelen te nemen bij uitbraken om verspreiding van infectieziekten te voorkomen.
3. Voor de duurzame borging van de forensische expertise zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de GGD'en in Noord-Holland (NW4).

*Wie zijn de vitale (regionale) partners?*

Naast gemeenten en de GGD, zijn dat:

- Overheid
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- RIVM.

### Nazorg COVID-19-pandemie

Ook in 2023 zal corona deel uitmaken van het leven. Wat de rol van de GGD in de bestrijding van corona op dat moment zal zijn, is nu echter nog niet te zeggen. Voor 2022 zijn coronagelden beschikbaar gesteld, voor 2023 nog niet. Landelijk wordt gewerkt aan een lange termijnvisie ten aanzien van pandemische paraatheid en de rol die de GGD'en daarin hebben. Gezien de wettelijke taak van de GGD'en in het bestrijden van infectieziekten, ligt het voor de hand dat de GGD'en ook met betrekking tot corona een regierol houden. Wat GGD'en blijven doen ten aanzien van vaccineren, testen en bron-en contactonderzoek  in het kader van corona, is echter nog niet bekend. Dat maakt het voorbereiden hierop lastig.

De GGD houdt de risicogroepen die in de begroting 2022 zijn benoemd ook in 2023 in beeld. Het gaat om:

- mensen met een lagere sociaaleconomische positie met over het algemeen een minder goede gezondheid;
- kansarme jeugdigen die minder goed scoren op school;
- mensen die voor de pandemie al psychisch kwetsbaar waren en/of psychische problemen hadden.

Bovenstaande groepen worden samen met ketenpartners gemonitord om zo vroegtijdig inzet te kunnen plegen om zo hun positie te verbeteren. De GGD werkt hierbij vanuit positieve gezondheid.

# 3 BBV-PARAGRAFEN

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3.2 Financiering
3.3 Overzicht overhead
3.4 Bedrijfsvoering
3.5 Beleidsindicatoren
3.6 Onderhoud kapitaalgoederen
3.7 Verbonden partijen

# 3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

**Algemeen**

In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' wordt de financiële positie toegelicht.
Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit dwingt tot beleidsombuigingen en/of bezuinigingen. In de financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland-Noord zijn uitgangspunten opgenomen rond het weerstandsvermogen. Volgens deze regeling is weerstandscapaciteit aanwezig bij de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. De deelnemende gemeenten zijn verplicht ervoor te zorgen dat de GGD beschikt over voldoende middelen om aan al de verplichtingen te kunnen voldoen.
Over het reserveringbeleid hebben gemeenteraden van de deelnemende gemeenten afspraken gemaakt in de FUGR. Hierin is afgesproken dat een algemene reserve is toegestaan om de autonome ontwikkelingen in de bedrijfsvoering af te dekken met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar. Het algemeen bestuur heeft uitgesproken dat het belangrijk is dat de GGD voldoende vermogen kan opbouwen in overeenstemming met het Financieel herstelplan 2018.

Vermogenspositie

Het verloop van de algemene reserve is als volgt[5]:

| | Jaarrekening | | | | Begroting | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Verloop algemene reserve** *(x € 1.000)* | **2018** | **2019** | **2020** | **2021** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** |
| Stand 1-1 | -186 | 142 | 1.066 | 1.288 | 1.082 | 1.055 | 562 | 742 |
| Opbouw uit resultaatbestemming | 328 | 924 | 222 | 90 | 23 | 180 | 180 | 180 |
| Onttrekking | | | | -295 | -50 | -673 | | |
| Stand 31-12 na resultaatbestemming | 142 | 1.066 | 1.288 | 1.082 | 1.055 | 562 | 742 | 922 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

Bij de resultaatbestemming over 2018, 2019 en 2020 heeft het algemeen bestuur besloten het eigen vermogen te versterken door de resultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er zijn extra toevoegingen (boven de begrote € 180.000) aan de algemene reserve gedaan om de financiële positie versneld te versterken. Hiermee is een buffer opgebouwd om de risico's op te vangen en noodzakelijke investeringen te doen voor de bedrijfsprocessen bij JGZ en Informatiebeveiliging.

[5] Rekening houdend met de jaarrekeningen over 2018-2020, de resultaatbestemming over 2021 en de uitgangspunten in de Kadernota 2023.

Prestatie-indicatoren weerstandsvermogen en risico's

In de begroting 2023 zijn de volgende KPI's opgenomen.

| Weerstandsvermogen | Streefwaarde | Begroting 2023 |
|---|---|---|
| Algemene reserve in % van de totale lasten | ≥ 1,5%<br>> 0,5% & < 1,5%<br>≤ 0,5% | 1,2% |

| Weerstandscapaciteit | Streefwaarde | Begroting 2023 |
|---|---|---|
| Algemene reserve is groter dan de risico's | ≥ 1<br>> 0,5 & < 1<br>≥ 0,5 | 0,6 |

| Risico's | Streefwaarde | Begroting 2023 |
|---|---|---|
| Inschatting risico's | Minimaal<br>Gemiddeld/niet urgent<br>Hoog/urgent | |

Bij GGD Hollands Noorden wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve is ultimo 2023 begroot op € 563.000 en niet groot genoeg om alle begrotingsrisico's in 2023 op te vangen. Rekening houdend met de kans van 75% en de impact van € 965.000 wordt het risico ingeschat op € 724.000. Daarnaast bestaat onzekerheid omtrent de definitieve oplevering van het digitale dossier voor de Jeugdgezondheidszorg (GGiD).

Ten opzichte van de Kadernota 2023 zijn de financiële risico's toegenomen. Er is sprake van hogere inflatie, kostenstijgingen in noodzakelijke uitgaven en ook dreigen bezuinigingen vanuit het rijk.

Voor 2022 – 2023 is de kans dat gemeenten financieel moeten bijspringen erg klein. Het vermogen is dan nog voldoende om deze risico's te dekken.

In 2024 is, zonder aanvullende financiering vanuit het rijk, het risico groter dat gemeenten financieel moeten bijspringen. Bij tussentijdse bestuurlijke rapportages en de Kadernota 2024 wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de stand van zaken.

### Overzicht financiële risico's

De directie heeft het risicomanagement verder ontwikkeld en geeft hiermee invulling aan de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek. De GGD stelt daartoe periodiek de risicomonitor op en rapporteert via de P&C-cyclus over de belangrijkste financiële risico's. Hiermee wordt op gestructureerde wijze de beheersing van strategische en financiële risico's van de GGD voor gemeenten geborgd.

De impact van financiële risico's zijn ingeschat naar mogelijke omvang in een laag en een hoog scenario. Indien één of meerdere van deze risico's zich voor dreigen te doen, worden de negatieve financiële effecten, zoveel als mogelijk is, beperkt in de flexibele schil van de organisatie.

| **Overzicht financiële risico's 2023** | **Scenario laag**<br>**Impact** | **Scenario hoog**<br>**Impact** | **Bedrag risico**<br>**Impact** |
|---|---|---|---|
| *GR-taken:* | | | |
| Doorontwikkeling JGZ 2019-2023 | - | 100.000 | - |
| Ziekteverzuim JGZ | 100.000 | 200.000 | 100.000 |
| GGiD | 50.000 | 150.000 | 150.000 |
| Hogere instroom Veilig Thuis | 50.000 | 300.000 | 50.000 |
| Informatiebeveiliging & privacybescherming | - | 500.000 | - |
| Kostenstijgingen | 400.000 | 1.250.000 | 400.000 |
| | **600.000** | **2.500.000** | **700.000** |
| | | | |
| *Aanvullende diensten:* | | | |
| Afname aanvullende diensten JGZ | 50.000 | 230.000 | 50.000 |
| Medische arrestantenzorg | - | 170.000 | - |
| Gezondheidsbevordering PGA | 65.000 | 143.000 | 65.000 |
| Gevolgen COVID-19 voor reizigersadvisering | 150.000 | 380.000 | 150.000 |
| | **265.000** | **923.000** | **265.000** |
| | | | |
| **Totaal** | **865.000** | **3.423.000** | **965.000** |

### Doorontwikkeling JGZ 2019-2023

Er wordt gewerkt aan verbetering van de uitvoering van het basispakket JGZ met het programma doorontwikkeling JGZ. Hiervoor is tijdelijk meer personeelsinzet noodzakelijk, dat kan leiden tot een begrotingsoverschrijding. De GGD heeft vanuit de bestaande begroting een projectbudget gereserveerd voor doorontwikkeling JGZ, waardoor het financieel risico afneemt.

### Ziekteverzuim JGZ

Het ziekteverzuim JGZ is hoger dan begroot (5%). Dit heeft een negatieve impact op de productiviteit en leidt tot hogere kosten. Het verzuimbeleid is verder aangescherpt en processen worden aangepast om de productiviteit te kunnen verhogen. De versterking van de managementstructuur JGZ en de nieuwe leidinggevende laag zorgt voor een dalend verzuim en een lager financieel risico.

### Ontwikkeling digitaal dossier JGZ: GGiD

GGD Hollands Noorden werkt samen met GGD regio Utrecht en GGD Twente aan een nieuw digitaal dossier JGZ: GGiD. Ultimo 2021 heeft de GGD € 3,5 miljoen aan kosten geactiveerd die in de meerjarenbegroting zijn gedekt. Er wordt bij het opstellen van de jaarrekening uitgegaan van implementatie van het systeem in 2022/2023. De kosten voor het implementeren het GGiD zijn begroot op € 264.000 en worden gedekt in de meerjarenbegroting.
Er is in 2021 vertraging ontstaan en discussie over scope en kosten. Bij het opstellen van de jaarrekening is het uiteindelijke kostenplaatje en de planning nog niet helemaal zeker en is sprake van een beperkt financieel risico.

De drie GGD'en hebben voor beheer en doorontwikkeling van het systeem een coöperatie opgericht. Via de coöperatie hebben andere GGD'en de mogelijkheid deel te nemen in het gebruik en de doorontwikkeling van het GGiD. Hiermee kunnen voor de drie GGD'en extra inkomsten worden gegenereerd om de financiële risico's te beperken of af te dekken.

De GGD'en bewaken de oplevering en implementatie van het systeem door middel van een adequate governance-structuur, voortgangsrapportages en acceptatietesten. Daarnaast is als beheersingsmaatregel via een Bindend Advies een onafhankelijk oordeel gekregen over geschilpunten over de scope. Op dit moment bestaat onzekerheid omtrent de definitieve oplevering van het GGiD. Voor de GGD'en blijft het van groot belang dat het opgeleverde systeem correct werkt en de bedrijfsprocessen ondersteunt en wordt de leverancier gehouden aan de doelen die in afgesloten overeenkomst zijn afgesproken.

### Hogere instroom Veilig Thuis

De dienstverlening van Veilig Thuis kent een 'open einde' karakter en is vooral afhankelijk van externe factoren of deze risico's zich voordoen of niet. Een toe- of afname van 5% van de diensten van Veilig Thuis leidt tot een afwijking van € 300.000 ten opzichte van de begroting. In het algemeen bestuur is de volgende regeling afgesproken om tekorten op te vangen:

1. In het eerste jaar van hogere instroom wordt de hogere instroom gedekt uit de algemene reserves met inachtneming van de ondergrens van 1,5% van begrote lasten van de GGD.
2. Indien de algemene reserve ontoereikend is, een beroep te doen op het weerstandsvermogen van de gemeenten (door extra bijdrage).
3. In tweede en volgende jaren van hogere instroom en indien het beeld is dat de hogere instroom een blijvend karakter heeft, wordt een verzoek aan gemeenten gedaan om een structurele extra bijdrage.

### Informatiebeveiliging & privacybescherming

Informatiebeveiliging & privacybescherming voldoen nog niet aan de aangescherpte regelgeving.
Het basisniveau van informatiebeveiliging moet op orde worden gebracht om onder andere veiligheidslekken (misbruik/diefstal/verlies van data) te voorkomen. Er is een project gestart om over drie jaar NEN7510 compliant te worden en blijven. Dit zorgt zowel voor incidentele projectkosten als structureel hogere kosten. In het financieel meerjarenperspectief verwacht de GGD dat op termijn extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld worden. Gezien de omvang en de looptijd van het project blijven er onzekerheden die kunnen leiden tot hogere kosten in 2023 en verder.

### Kostenstijgingen

Ten opzichte van de Kadernota 2023 zijn de financiële risico's toegenomen. Het risico is aanwezig dat de GGD wordt geconfronteerd met kostenstijgingen van noodzakelijke uitgaven alsook onvoorziene uitgaven die niet meer in de staande begroting 2023 kunnen worden opgevangen. Zonder besparing of ombuiging op andere uitgaven bestaat een groot risico dat in 2023 een financieel tekort ontstaat. Het gaat om de volgende risico's:

- Kostenstijgingen van leveranciers van goederen en diensten boven de begrote indexatie van 2,3%.
- Effecten cao boven de begrote loon-indexatie van 2,3%; Bijvoorbeeld 43,2 uur extra bovenwettelijk verlof die tot een verlaging van het aantal productieve uren tot gevolg heeft. Niet duidelijk of deze negatieve effecten in bij indexatie van 2024 worden opgeheven.
- Noodzakelijke uitbreiding van formatie om de informatievoorziening en kritieke bedrijfsprocessen te borgen en noodzakelijke vernieuwingen van ICT-systemen te realiseren.
- Het voldoen aan nieuwe wetgeving.
- Noodzakelijke inzet op strategische personeelsbeleid. Dit resulteert in hogere kosten voor werving & selectie, verzuimpreventie, BHV en duurzame inzetbaarheid.

### Afname aanvullende diensten JGZ

Als gevolg van mogelijke financiële tekorten in het sociaal domein kan de GGD te maken krijgen met taakstellingen op de aanvullende diensten JGZ. Het continu aangaan van de dialoog met gemeenten over de noodzaak en waarde van aanvullende diensten, geeft de GGD de mogelijkheid om vermindering van inzet personeel zo veel als mogelijk op te vangen uit de flexibele schil en het natuurlijk verloop.

### Medische arrestantenzorg

De GGD loopt het risico dat de aanvullende dienst medische arrestantenzorg na aanbesteding niet aan de GGD wordt gegund. De aanbesteding is uitgesteld tot minimaal 2023 en het is de verwachting dat de nieuwe dienstverlening vanaf 2024 in zal gaan. Vanaf dat moment komt het in stand houden van de expertise Forensisch medische geneeskunde zowel financieel als operationeel onder druk. Er is een gezamenlijke voorbereiding van inschrijving met drie GGD'en in Noord-Holland gestart. Landelijk worden de gevolgen van het mogelijk wegvallen van de medische arrestantenzorg onderzocht in relatie tot de kosten voor lijkschouwing voor gemeenten.

### Gezondheidsbevordering publieke gezondheidszorg asielzoekers (PGA)

Het COA heeft GGD GHOR Nederland laten weten dat zij het voornemen heeft de uitvoering van gezondheidsbevordering PGA vanaf 2023 aan te besteden. Op 31 december 2022 eindigt het reguliere contract tussen GGD GHOR Nederland en het COA over de uitvoering van de gezondheidsbevordering PGA, met uitzondering van de uitvoering van JGZ/PGA. Naar verwachting zal het COA de eerste helft van 2022 een openbare aanbesteding uitschrijven. Het risico bestaat dat de GGD de aanvullende dienst gezondheidsbevordering PGA na aanbesteding niet meer gegund krijgt. En de GGD minimaal te maken heeft met lagere dekking voor overheadkosten. Voor medewerkers met vaste aanstellingen zal in goed overleg naar interne herplaatsing gezocht worden.

### Gevolgen COVID-19 voor reizigersadvisering

Als gevolg van COVID-19 is reizen sterk afgenomen. Er is onzekerheid over het moment en de periode waarin het reisverkeer gaat herstellen en de reizigersmarkt weer op het niveau van voor de COVID-19-pandemie komt. Het ministerie van VWS compenseert met ingang van 2022 de inkomstenderving niet meer en dat zorgt voor een financieel risico voor reizigersadvisering. Personeel wordt zo effectief mogelijk ingezet op andere GR-taken en aanvullende diensten.

## 3.2 Financiering

**Algemeen**

In de paragraaf financiering wordt inzicht gegeven in de financiering van de organisatie, het liquiditeitenbeheer en renterisico's. Het gaat om de beheersing van financiële posities en geldstromen, en de hieraan verbonden kosten en risico's. Dit wordt aangeduid als de treasuryfunctie.

De treasuryfunctie omvat onder meer het aantrekken van leningen, het uitzetten van overtollige liquide middelen en debiteurenbeheer. De regels rondom treasury zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De belangrijkste afspraken zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet bij de BNG.
- De organisatie maakt geen gebruik van derivaten.

### Dekkingsmiddelen

De taken uit hoofde van de gemeenschappelijke regeling (GR-taken) worden gefinancierd uit de diverse deelnemersbijdragen van gemeenten. Daarnaast heeft de GGD verschillende baten uit aanvullende diensten aan bedrijven, gemeenten, instellingen, inwoners, justitie en politie.

### Beoordeling financiële positie

De GGD is een Gemeenschappelijke Regeling en met de hierbij behorende verantwoordelijkheidsstructuur is het geen probleem om op zeer korte termijn vreemd geld aan te trekken. Met de BNG zijn hiertoe afspraken gemaakt. Regelmatige analyse van de cashflow zal tijdig aantonen wanneer een tekort aan vlottende middelen dreigt.

De GGD heeft een redelijk positieve financieringspositie. Om fluctuaties gedurende het jaar op te vangen, is met de BNG een rekening-courantfaciliteit met een maximaal krediet van € 2.862.000 overeengekomen.

### Financiële kengetallen BBV

Voor de beoordeling van financiering wordt gebruik gemaakt van de volgende financiële kengetallen. De kengetallen met betrekking tot de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn voor de GGD niet van toepassing. De financiële kengetallen voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn opgenomen onder meerjarenperspectief en de financiële kengetallen zijn geactualiseerd op basis van de balanspositie 31-12-2021.

| Omschrijving | Streefwaarde | Realisatie 2021 | Begroting 2022 | Begroting 2023 |
|---|---|---|---|---|
| Netto schuldquote | <5% | 1% | 2,5% | 3,3% |
| Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen | <5% | 1% | 2,5% | 3,3% |
| Solvabliteitsratio | 5-10% | 5,9% | 5,0% | 3,5% |
| Structurele exploitatieruimte | 2,5% | -0,2% | 0,5% | -1,0% |

### Netto schuldquote

Het getal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de inkomsten. Het geeft een indicatie welk beslag de rentelasten en aflossingen op de begroting leggen. Hoe lager de netto schuldquote hoe beter. Onder netto schuld wordt verstaan: de lang- en kortlopende schulden minus de lang- en kortlopende vorderingen en uitzettingen.

### Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk aan de netto schuldquote, omdat de GGD geen leningen heeft afgesloten.

### Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GGD in staat is haar financiële verplichtingen te voldoen.
Hoe hoger de ratio, hoe beter. De streefwaarde voor de GGD is tussen de 5% en 10% en is gemaximeerd doordat het weerstandvermogen is gemaximeerd op 2,5% van de lasten.

### Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hoe hoger hoe beter. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.
De negatieve structurele exploitatieruimte 2023 is het gevolg van een onttrekking van € 673.000 uit de algemene reserve. De rek is uit de begroting om een structurele exploitatieruimte te realiseren van 2,5%.
Er is geen ruimte om kostenstijgingen van noodzakelijke uitgaven, onvoorziene uitgaven en risico's op te vangen.

### Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico heeft de wetgever de hoogte van de netto vlottende schuld voor gemeenschappelijke regelingen gemaximaliseerd op 8,2% van de begrote lasten; de zogenoemde kasgeldlimiet.

| Omschrijving | Definitie | Berekening | Begroting |
|---|---|---|---|
| Totale lasten | | | 46.786 |
| Netto vlottende schuld Kasgeldlimiet | Totale lasten x 8,2% | 46.786 x 8,2% | 3.836 |
| Gemiddelde ruimte t.o.v. limiet: | Kasgeldlimiet -/- | | 1.193 |
| | netto vlottende schuld | | |

De GGD voldoet aan deze limiet van 8,2%. De GGD heeft geen langlopende leningen. Overschrijding van de limiet van 8,2% zou kunnen leiden tot het aantrekken van langlopende leningen.

### Renterisiconorm

Deze norm is niet van toepassing: er zijn geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar.

## Meerjarenperspectief

Onderstaande geprognosticeerde balans, het EMU-saldo en de financiële kengetallen bieden in hoofdlijnen inzicht in de effecten van de verwachte financiële ontwikkeling van de GGD in de komende jaren.

*Balans*

| **Geprognosticeerde balans**<br>*Bedragen x € 1.000* | **31-12-2022** | **31-12-2023** | **31-12-2024** | **31-12-2025** | **31-12-2026** |
|---|---|---|---|---|---|
| **ACTIVA** | | | | | |
| *Vaste activa* | | | | | |
| Materiële vaste activa | 2.497 | 2.454 | 2.094 | 2.221 | 2.099 |
| | | | | | |
| *Vlottende activa* | | | | | |
| Voorraden | 30 | 30 | 30 | 30 | 30 |
| Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar | 20.486 | 20.486 | 20.486 | 20.486 | 20.486 |
| Liquide middelen | 482 | 82 | 472 | 575 | 927 |
| Overlopende activa | 4.505 | 4.505 | 4.505 | 4.505 | 4.505 |
| | | | | | |
| Totaal activa | 28.000 | 27.557 | 27.587 | 27.817 | 28.047 |
| | | | | | |
| **PASSIVA** | | | | | |
| *Vaste passiva* | | | | | |
| Algemene reserves | 1.055 | 562 | 742 | 922 | 1.102 |
| Bestemmingsreserve gezondheidsonderzoeken | 100 | 150 | – | 50 | 100 |
| Egalisatiereserve RVP | 243 | 243 | 243 | 243 | 243 |
| Bestemmingsreserve gevolgen COVID-19 | – | – | – | – | – |
| | | | | | |
| *Vlottende passiva* | | | | | |
| Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar | 4.325 | 4.325 | 4.325 | 4.325 | 4.325 |
| Overlopende passiva | 22.276 | 22.276 | 22.276 | 22.276 | 22.276 |
| | | | | | |
| Totaal passiva | 28.000 | 27.557 | 27.587 | 27.817 | 28.047 |

## EMU-saldo

Het EMU-saldo van de GGD wordt bepaald door het resultaat te corrigeren voor de afschrijvingen en de investeringen die tijdens het jaar gedaan zijn. Volgens de Wet Houdbare Overheids Financiën dient dit saldo in de jaarverslaggeving te worden opgenomen. Het EMU-saldo is als volgt berekend:

| **EMU-saldo (bedragen x € 1.000)** | **2021** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Resultaat | 90 | 23 | 180 | 180 | 180 | 180 |
| Bij: afschrijvingen | 492 | 573 | 610 | 628 | 647 | 609 |
| Af: investeringen | 1.172 | 227 | 567 | 268 | 773 | 486 |
| EMU-saldo | -590 | 369 | 223 | 540 | 53 | 302 |

Meerjarige financiële kengetallen BBV

De meerjarige financiële kengetallen zijn geactualiseerd op basis van de balanspositie 31-12-2021 en de geprognosticeerde meerjarenbalans.

| Omschrijving | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Netto schuldquote | 1,0% | 2,5% | 3,3% | 2,4% | 2,1% | 1,4% |
| Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen | 1,0% | 2,5% | 3,3# | 2,4% | 2,1% | 1,4% |
| Solvabliteitsratio | 5,9% | 5,0% | 3,5% | 3,6% | 4,4% | 5,2% |
| Structurele exploitatieruimte | -0,2% | 0,5% | -1,0% | 0,1% | 0,5% | 0,5% |

## 3.3 Overzicht overhead

Alle lasten (en baten) voor sturing en ondersteuning van het primaire proces worden verantwoord onder overhead en alle bedrijfskosten en diensten die direct verbonden zijn aan de dienstverlening (en gericht zijn op de externe klant of/en inwoner) zijn opgenomen onder uitvoering GR-taken en aanvullende diensten. Hieronder worden de baten en lasten van de overhead apart weergegeven.

| **Totaal baten en lasten overhead**<br>*Bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves* | **Realisatie 2021** | **Begroting 2022** | **Begroting 2023** |
|---|---|---|---|
| Totaal baten | 344 | 285 | 740 |
| Totaal lasten | 17.018 | 11.662 | 12.428 |
| Resultaat | -16.674 | 11.377 | -11.688 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

In bijlage 3 is de overhead gespecificeerd naar kostencategorie.

## 3.4 Bedrijfsvoering

### Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de resultaten en stand van zaken rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de ondersteunende bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

### Doelstelling

Het doel is de facilitering van een duurzame, effectieve, rechtmatige en kostenbewuste bedrijfsvoering, waarover transparant wordt gecommuniceerd. Daarbij is het van belang dat de financiële huishouding en de administratieve organisatie op orde zijn en blijven. En klanten, stakeholders en medewerkers tevreden zijn. Daarom wordt ingezet op goed bestuur en goede interne dienstverlening. Deze activiteiten zijn ondergebracht bij het onderdeel Bedrijfsondersteuning en directie.

### Speerpunt: Informatiebeveiliging & privacybescherming

De komende jaren zet de GGD in op het verhogen van informatieveiligheid en verdere professionalisering van informatiebeveiliging en privacybescherming. De GGD volgt hierbij de richtlijnen van de NEN7510 en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
Informatiebeveiligingsrisico's zijn overal sterk toegenomen en er is sprake van een piek in cyberaanvallen. Door COVID-19 staan de GGD'en in het middelpunt van de belangstelling en zijn de risico's veel groter dan voorheen. De autoriteit persoonsgegevens (AP) heeft de GGD'en erop gewezen dat de GGD'en persoonsgegevens bij de bestrijding van COVID-19 beter moet beschermen.

De maatregelen die de GGD neemt zijn:

- het opzetten van een (interne) privacy- en beveiligingsorganisatie, aanscherpen van technische beveiliging, audits en bewustwordingscampagnes;
- het in gebruik nemen van een Information Security Management Systeem (ISMS) en het implementeren van de beheersmaatregelen uit de NEN-7510.
- Het op grond van de AVG uitvoeren van risicoanalyses op alle processen waar persoonsgegevens worden vastgelegd en onder andere het borgen van een verwerkingsregister en verwerkersovereenkomsten.

#### *Waarom doen we dit?*

De GGD streeft ernaar om te voldoen aan de richtlijnen van de NEN7510.

#### *Wat levert het op?*

De GGD moet blijvend investeren in digitale weerbaarheid om de veiligheid van informatie en bescherming van privacy op niveau te brengen en te houden. Inwoners moeten kunnen vertrouwen op het zorgvuldig en veilig verwerken van (bijzondere) persoonsgegevens. Daarnaast moet worden geborgd dat de informatie die nodig is voor het goed uitvoeren van het werk van de GGD vertrouwelijk, integer en beschikbaar is en blijft.

### Versterking bedrijfsvoering & kostenstijgingen

De GGD heeft grote slagen gemaakt met het transparanter maken van de organisatie en het op orde brengen van de financiën. Maar de GGD is er nog niet. Er is nog veel te doen op het gebied van strategisch personeelsbeleid, informatievoorziening & informatiebeveiliging en communicatie. De druk op de overheadtaken neemt ook toe door een toenemende regeldruk, administratieve verplichtingen, wijzigingen in financiering, nieuwe taken, veranderingen in beleid of bijvoorbeeld huisvestingsvraagstukken bij de JGZ of Veilig Thuis.
In de voorliggende staande begroting 2023 zijn onvoldoende middelen begroot om al deze kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering te versterken. Zonder aanvullende financiering of besparing op andere uitgaven bestaat er een groot risico dat in 2023 een financieel tekort ontstaat. In de risicoparagraaf is het risico verder gekwantificeerd.

## 3.5 Beleidsindicatoren

In de onderstaande tabel zijn de relevante beleidsindicatoren opgenomen die volgens het BBV in de programma's en programmaverantwoording moeten worden opgenomen.

| Omschrijving | Eenheid | Score |
|---|---|---|
| | | |
| Inwoners | aantal | 669.088 |
| Apparaatskosten | € 1.000 | 16.506 |
| **Apparaatskosten per inwoner** | € | 24,67 |
| | | |
| Formatie (exclusief inhuur) | Fte | 430 |
| **Formatie per 1.000 inwoners** | Fte | 0,65 |
| | | |
| Bezetting (exclusief inhuur) ultimo 2021 | Fte | 435 |
| **Bezetting per 1.000 inwoners** | Fte | 0,65 |
| | | |
| Kosten inhuur derden | € 1.000 | 1.387 |
| Loonsom (exclusief overige personeelslasten) | € 1.000 | 35.808 |
| **Kosten inhuur derden in % van loonsom** | % | 3,9 % |
| | | |
| Overhead | € 1.000 | 11.688 |
| Totale lasten | € 1.000 | 46.786 |
| **Overhead in % van totale lasten** | % | 25 % |

### Formatie versus bezetting

De formatie 2023 is begroot op 430 Fte. De bezetting (exclusief inhuur) ultimo 2021 bedraagt 435 Fte. De bezetting is hoger door zwangerschaps- en ziekteverzuimvervanging.

### Overhead

Volgens de financiële benchmark GGD-begrotingen 2019 bedraagt de benchmark overheadratio 23%. Deze benchmark is het gemiddelde percentage van de achttien GGD'en die in de vergelijking is opgenomen. De overhead-ratio van GGD HN is in lijn met het landelijk gemiddelde.

## 3.6 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die bij de GGD aanwezig zijn, hadden per 31-12-2020 een boekwaarde van € 2.133.000. In 2021 zijn op diverse onderdelen investeringen gedaan, enerzijds als vervanging van niet langer te gebruiken activa, anderzijds om de bedrijfsvoering op een betrouwbare manier te kunnen laten verlopen. De GGD is geen eigenaar van de panden die worden gebruikt. De financiële risico's met betrekking tot groot onderhoud zijn daarmee beperkt. Per 31-12-2021 bedroeg de boekwaarde van de activa € 2.812.000. Deze boekwaarde is als volgt te verdelen:

| **Kapitaalgoederen** *Bedragen x € 1.000* | **31-12-2021** | **31-12-2020** |
|---|---|---|
| Bedrijfsgebouwen (inrichting) | 1.042 | 466 |
| Machines, apparaten en installaties | 774 | 660 |
| Overige materiële vaste activa | 996 | 1.007 |
| Totaal | 2.812 | 2.133 |

Voor de jaren 2023 tot en met 2026 zijn de volgende investeringen begroot:

| **Omschrijving** *Bedragen x € 1.000* | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** |
|---|---|---|---|---|
| Bedrijfsgebouwen (inrichting/aanpassingen) | 76 | 47 | 61 | 48 |
| Machines, apparaten en installaties | 344 | 186 | 135 | 288 |
| Overige materiële vaste activa | 148 | 35 | 577 | 151 |
| Totaal | 567 | 268 | 773 | 486 |

## 3.7 Verbonden partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht en toelichting op de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie, waarin de GGD een bestuurlijk én financieel belang heeft.

### Stichting JGZ GGD Hollands Noorden

De GGD heeft medewerkers in vaste dienst met uitzondering van een aantal medewerkers die in dienst wilden blijven van de in 01-01-2010 opgerichte Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden (wegens pensioenrechten e.d.). De baten en lasten van de Stichting Jeugdgezondheidszorg Hollands Noorden zijn verantwoord in de jaarrekening van de GGD. Het bestuur van de GGD is hetzelfde als het bestuur van de stichting. Op 1 oktober 2021 is deze stichting opgeheven, omdat de laatste medewerker met pensioen is gegaan.

### GGiD Coöperatief U.A.

Op 2 maart 2020 is de Coöperatie GGiD U.A. opgericht. De GGD'en regio Utrecht, Twente en Hollands Noorden hebben besloten gezamenlijk voor de Jeugdgezondheidzorg een nieuw digitaal dossier te ontwikkelen en te implementeren. In de coöperatie wordt het beheer en de doorontwikkeling van het GGiD ondergebracht. Eind 2021 heeft nog geen overdracht van het beheer aan de coöperatie plaatsgevonden.

# 4 FINANCIËLE BEGROTING

4.1 Begrotingsuitgangspunten
4.2 Overzicht baten en lasten
4.3 Meerjarenraming 2023-2026
4.4 Overzicht gemeentelijke bijdragen GR-taken
4.5 Overzicht bedragen kinderopvang
4.6 Overzichtbedragen Veilig Thuis
4.7 Overzicht bedragen aanvullende diensten
4.8 Overzicht bedragen Wet verplichte GGZ

## 4.1 Begrotingsuitgangspunten

| | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 |
|---|---|---|---|---|
| **Indexatie** | | | | |
| Loonkosten | | | | |
| Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers | 2,3% | 1,8% | 2,1% | 2,1% |
| | | | | |
| Goederen en diensten; | | | | |
| Prijs bruto binnenlands product | 2,3% | 1,6% | 1,6% | 1,6% |
| | | | | |
| Deelnemersbijdragen | 2,3% | 1,7% | 2,0% | 2,0% |
| Overige baten | 2,3% | 1,7% | 2,0% | 2,0% |
| | | | | |
| **Rente** | | | | |
| GGD rekent geen rente toe | 0% | 0% | 0% | 0% |

### Indexatie

De indexaties zijn overgenomen uit de brief van de Regietafel Noord-Holland-Noord over de Kadernota 2023. In deze brief staat dat in de financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland-Noord (FUGR) is opgenomen dat voor indexatie uitgegaan wordt van de meest recente cijfers zoals deze door het Centraal Planbureau (CPB) worden gepubliceerd. In de meeste gevallen zijn dat de cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) dat het CPB jaarlijks in maart publiceert. In de brief van de Regietafel Noord-Holland-Noord wordt ook verwezen naar artikel 2 van de FUGR. Hierin is vastgelegd dat afwijkingen tussen de werkelijke indexatie (jaar T) ten opzichte van de begrote indexatie (T-2) zullen leiden tot een correctie die daarmee effect heeft op de deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen. Gelet op de P&C-cyclus bij zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen en het beperken van het aantal tussentijdse financiële aanpassingen acht de Regietafel Noord-Holland-Noord het verstandig deze correctie deel te laten uitmaken van de jaarlijkse kadernota. Op basis van de huidige CEP-gegevens voor 2023 en de correctie voor 2020 zijn de indexatiecijfers in de begroting 2023 opgenomen.

### Verhouding loon-/prijsontwikkeling

De verhouding loon-/prijsontwikkeling van de GGD is bij de behandeling van de begroting voor 2020 vastgesteld op 74%. De GGD past dit percentage toe bij de doorrekening van de deelnemersbijdragen en de overige opbrengsten in het meerjarenperspectief. De stijging van de loonkosten wordt hierdoor volledig gedekt uit de verhoging van de deelnemersbijdragen en de overige opbrengsten.

# 4.2 Overzicht baten en lasten

| Totaal baten en lasten overhead<br>*Bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves* | Realisatie 2021 | Begroting 2022 | Begroting 2023 |
|---|---|---|---|
| Totaal baten | 115.748 | 44.760 | 47.016 |
| Totaal lasten | 115.658 | 44.737 | 46.836 |
| Resultaat | 90 | 23 | 180 |

## Toelichting overzicht baten en lasten

De in de begroting 2023 opgenomen totale baten en lasten zijn:

| Overzicht baten en lasten begroting 2023<br>*Bedragen x € 1.000* | Baten | Lasten | Saldo |
|---|---|---|---|
| | | | |
| Uitvoering GR-taken en aanvullende diensten | 46.102 | 34.357 | 11.745 |
| Overhead | 240 | 12.428 | -12.188 |
| Heffing VPB | | | - |
| Bedrag onvoorzien | | | - |
| | | | |
| Saldo van baten en lasten | 46.343 | 46.786 | -443 |
| | | | |
| Toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves | 673 | 50 | 623 |
| | | | |
| Mutatie reserves | 673 | 50 | 623 |
| | | | |
| Resultaat | 47.016 | 46.836 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

De begroting 2023 is sluitend en de algemene reserve wordt overeenkomstig het Financieel herstelplan 2018 met € 180.000 opgebouwd.
In overeenstemming met de vastgestelde Kadernota 2023 worden in 2023 de volgende uitgaven ten laste van algemene reserve gebracht:

- Doorontwikkeling JGZ (€ 50.000 eenmalig).
- Versterken van informatiebeveiliging & privacybescherming (€ 500.000).
- Versterken van infectiepreventie (€ 123.000).

De meerkostenregeling COVID-19 is verlengd voor 2022. De extra kosten worden incidenteel gedeclareerd bij het Ministerie van VWS. Voor 2023 is er nog geen toezegging over een meerkostenregeling COVID-19. De GGD verwacht echter, dat er op termijn extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld worden.
Voorzichtigheidshalve wordt voorgesteld de uitgaven te dekken uit de algemene reserve om een tussentijdse begrotingswijziging in 2023 te voorkomen. Mocht het Rijk de uitgaven in 2023 structureel gaan financieren, dan wordt het algemene bestuur via de bestuurlijke rapportages geïnformeerd en zal de onttrekking aan de algemene reserve niet hoeven plaatsvinden. In het meerjarenperspectief vanaf 2024 is financiering vanuit rijksmiddelen opgenomen en hebben we het voorzichtigheidsprincipe losgelaten.

De begroting 2023 gespecificeerd naar GR-taken, aanvullende diensten en overhead is als volgt:

| | Deelnemersbijdrage gemeenten | Overige baten | Totaal Baten | Totaal Lasten | Saldo |
|---|---|---|---|---|---|
| **GR-taken** | | | | | |
| Basispakket JGZ en Rijksvaccinatieprogramma | 21.325 | 203 | 21.528 | 15.433 | 6.095 |
| Algemene infectieziektebestrijding | 1.102 | 365 | 1.467 | 1.137 | 330 |
| Tuberculosebestrijding | 668 | 45 | 714 | 510 | 203 |
| Seksuele gezondheid | 567 | 1.029 | 1.596 | 1.141 | 454 |
| Reizigersadvisering (GR) | 297 | 6 | 303 | 217 | 86 |
| Toezicht Kinderopvang en Wmo | -82 | 1.256 | 1.174 | 840 | 334 |
| Medische milieukunde | 482 | 0 | 482 | 345 | 137 |
| GGD Rampenopvangplan (GROP) | 85 | - | 85 | 61 | 24 |
| Collectieve Gezondheidsbevordering | 700 | - | 700 | 501 | 199 |
| Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid | 454 | - | 454 | 325 | 129 |
| Epidemiologie | 601 | - | 601 | 380 | 221 |
| Veilig Thuis | - | 9.447 | 9.447 | 7.686 | 1.761 |
| | **26.198** | **12.352** | **38.550** | **28.575** | **9.975** |
| **Aanvullende diensten** | | | | | |
| Aanvullende diensten JGZ | - | 2.825 | 2.825 | 2.171 | 654 |
| Reizigersadvisering (aanvullende dienst) | - | 1.265 | 1.265 | 989 | 276 |
| OGGZ Vangnet en Advies | - | 1.562 | 1.562 | 1.277 | 285 |
| Publieke Gezondheid Asielzoekers | - | 363 | 363 | 305 | 58 |
| Gezondheidscentrum sekswerkers | - | 136 | 136 | 110 | 25 |
| Uitstaptrajecten sekswerkers | - | 55 | 55 | 38 | 16 |
| Forensische geneeskunde | - | 1.045 | 1.045 | 721 | 324 |
| Brede Centrale Toegang | - | 72 | 72 | - | 72 |
| Wet verplichte GGZ (WVGGZ) | - | 206 | 206 | 155 | 50 |
| Projecten Kwetsbare Inwoners | - | 24 | 24 | 14 | 9 |
| | - | **7.552** | **7.552** | **5.782** | **1.770** |
| **Overhead** | - | **240** | **240** | **12.428** | **-12.188** |
| **Subtotaal** | 26.198 | 20.144 | 46.343 | 46.786 | 443 |
| *Onttrekkingen uit algemene reserve:* | | | | | |
| Jeugdgezondheidszorg (JGZ) | - | 50 | 50 | - | 50 |
| Informatiebeveiliging en privacybescherming | - | 500 | 500 | - | 500 |
| Infectiepreventie | - | 123 | 123 | - | 123 |
| | - | **673** | **673** | - | **673** |
| *Toevoegingen/onttrekkingen uit reserve:* | | | | | |
| Gezondheidsonderzoeken | - | - | - | 50 | -50 |
| Totaal | 26.198 | 20.817 | 47.016 | 46.836 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

GR-taken

De GR-taken worden gefinancierd uit de deelnemersbijdragen van gemeenten en (deels) uit overige baten. De deelnemersbijdragen zijn in paragraaf 4.4 per gemeente gespecificeerd.

Het basispakket JGZ & Rijksvaccinatieprogramma is op volgende wijze gefinancierd uit de volgende deelnemersbijdrage:

| Onderdeel | Financieringswijze | Financier |
|---|---|---|
| Inzet Jeugdgezondheidzorg algemeen | Deelnemersbijdrage gemeente GGD Algemeen bedrag per inwoner | Deelnemende gemeenten GR |
| Inzet Jeugdigen 0-4 | Deelnemersbijdrage gemeente JGZ 0-4 Bedrag per jeugdige | Deelnemende gemeenten GR |
| Inzet Jeugdigen 12-18 | Deelnemersbijdrage gemeente JGZ 12-18 Bedrag per jeugdige | Deelnemende gemeenten GR |
| Huisvestingslasten | Bijdrage gemeente werkelijke lasten per locatie | Deelnemende gemeenten GR |
| Rijksvaccinatieprogramma | Vast bedrag per gemeente gebaseerd op begrote prestaties | Deelnemende gemeenten GR |
| Overige baten | Bedrag per geleverde prestatie | Instellingen |

De GR-taken die van toepassing zijn op infectieziektebestrijding worden gefinancierd vanuit de deelnemersbijdrage GGD Algemeen en voor een deel uit overige baten:

| Onderdeel | Financieringswijze | Financier |
|---|---|---|
| Algemene infectieziektebestrijding | Bedrag per geleverde prestatie | Overheidsinstellingen, zorgverzekeraars en inwoners |
| Tuberculosebestrijding | Bedrag per geleverde prestatie | Overheidsinstellingen, zorgverzekeraars en inwoners |
| Seksuele gezondheid | Subsidie | Overheidsinstellingen |
| Reizigersadvisering (GR) | Bedrag per geleverde prestatie | Gemeenten, instellingen en inwoners |
| Toezicht kinderopvang en Wmo | Bedrag per geleverde prestatie | Gemeenten, instellingen en inwoners |

De GGD heeft een wettelijke taak op het gebied van reizigersadvisering. Naast de wettelijke taak worden ook adviezen en vaccinaties gegeven als aanvullende dienst aan inwoners en instellingen. De verhouding tussen de wettelijke taak en de aanvullende diensten is 10% wettelijk, tegenover 90% aanvullend. De lasten voor de wettelijke taak bestaan uit 10% personele inzet van de totale directe personeelslasten. De huisvestingslasten en de automatiseringslasten zijn volledig toegerekend aan de wettelijke taak. Dit betreffen de vaste lasten die samenhangen met de uitvoering van de wettelijke taak.

Medische milieukunde, GGD Rampenopvangplan (GROP), Collectieve gezondheidsbevordering, Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid en Epidemiologie worden als GR-taak gefinancierd vanuit de deelnemersbijdrage GGD Algemeen. Aanvullende diensten kunnen ontstaan als er gedurende het jaar aanvullende opdrachten verkregen worden in opdracht van gemeenten of instellingen.

### Veilig Thuis

Veilig Thuis voert in opdracht van de gemeenten de wettelijke taken (Wmo) uit zoals beschreven in het Handelingsprotocol Veilig Thuis. Deze werkzaamheden worden als GR-taak gefinancierd vanuit een bijdrage van de deelnemende gemeenten (en gemeente Uitgeest). De verdeelsleutel die hiervoor is opgesteld - gebaseerd op aantal meldingen en inwoneraantal - wordt jaarlijks geactualiseerd. In opdracht van de gemeenten voert bovendien Veilig Thuis twee aanvullende taken uit, namelijk voorlichting geven en Tijdelijk Huisverboden.

### Aanvullende diensten

De aanvullende diensten JGZ bestaan onder andere uit opvoedcursussen, video-hometraining, opvoedspreekuren, VoorZorg, toeleiding naar voor- en vroegschoolse educatie, verzuimbegeleiding op scholen, Stevig ouderschap en Home-Start. De aanvullende diensten worden als volgt gefinancierd:

| Onderdeel | Financieringswijze | Financier |
|---|---|---|
| Aanvullende diensten Jeugdgezondheidszorg | Bedrag per geleverde prestatie | Gemeenten, instellingen en inwoners |

Reizigersadvisering is voor 90% een aanvullende dienst. De lasten van deze aanvullende dienst bestaan met name uit personeelslasten en uit de inkoop van vaccins. De financiering is als volgt gefinancierd:

| Onderdeel | Financieringswijze | Financier |
|---|---|---|
| Reizigersadvisering | Bedrag per geleverde prestatie | Instellingen en inwoners |

De diensten die uitgevoerd worden vanuit het voormalige programma Kwetsbare inwoners worden volledig aanvullend gefinancierd:

| Onderdeel | Financieringswijze | Financier |
|---|---|---|
| Openbare Geestelijke Gezondheidzorg Vangnet & Advies | Subsidie regiogemeenten in West--Friesland en regio Alkmaar, deelnemersbijdrage per inwoner van de gemeenten in regio Kop van Noord-Holland. | Gemeenten |
| Publieke Gezondheid Asielzoekers | Bedrag per persoon | Central Orgaan Asielzoekers |
| Gezondheidscentrum sekswerkers | Subsidie | Gemeente Alkmaar |
| Uitstaptrajecten sekswerkers | Subsidie | Gemeente Alkmaar |
| Forensische geneeskunde | Bedrag per geleverde prestatie | Gemeenten en politie |
| Brede Centrale Toegang | Subsidie | Gemeente Hoorn |
| Wet verplichte GGZ | Vast bedrag per gemeente gebaseerd op begrote prestaties | Gemeenten |
| Projecten Kwetsbare inwoners | Subsidie | Gemeenten en instellingen |

### Overhead

Op grond van de gemeentelijke boekhoudregels, het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) wordt overhead apart weergegeven in het onderdeel ‘Overhead’. Lasten die vallen onder overhead bestaan uit directie, management, strategisch beleid, managementondersteuning en bedrijfsondersteuning. Ook de arbokosten, algemene opleidingskosten, bureaukosten, centrale huisvestingskosten, telefoniekosten en algemene ICT-kosten worden ondergebracht onder de overhead.

## 4.3 Meerjarenraming 2023-2026

De meerjarenraming is gebaseerd op de begrotingsuitgangspunten, die zijn opgenomen in paragraaf 4.1.

| **Baten en lasten GGD HN**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Begroting 2023** | **Begroting 2024** | **Begroting 2025** | **Begroting 2026** |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| **Baten:** | | | | |
| Deelnemersbijdrage GGD Algemeen | 13.355 | 13.637 | 13.968 | 14.301 |
| Deelnemersbijdrage JGZ 0-4 | 9.115 | 9.247 | 9.432 | 9.620 |
| Deelnemersbijdrage JGZ 12-18 | 584 | 584 | 586 | 588 |
| Deelnemersbijdrage Rijksvaccinatieprogramma | 1.485 | 1.510 | 1.540 | 1.571 |
| Huisvestingsbijdrage JGZ | 1.659 | 1.685 | 1.712 | 1.740 |
| Overige baten | 20.144 | 21.086 | 21.484 | 21.890 |
| | | | | |
| Totaal baten | 46.343 | 47.750 | 48.722 | 49.711 |
| | | | | |
| **Lasten:** | | | | |
| Salarissen & sociale lasten | 35.540 | 36.146 | 36.892 | 37.655 |
| Rente en afschrijving | 610 | 628 | 647 | 609 |
| Goederen en diensten | 10.635 | 10.946 | 10.954 | 11.218 |
| | | | | |
| Totaal lasten | 46.786 | 47.720 | 48.492 | 49.481 |
| | | | | |
| **Resultaat voor bestemming** | -443 | 30 | 230 | 230 |
| | | | | |
| Toevoeging reserves | 50 | 50 | 50 | 50 |
| Onttrekkingen reserves | 673 | 200 | 0 | 0 |
| | | | | |
| Resultaat na bestemming | 180 | 180 | 180 | 180 |

### Opbouw algemene reserve conform financieel herstelplan

De meerjarenbegroting sluit met een positief saldo van € 180.000, waarmee de GGD voldoende vermogen kan opbouwen in overeenstemming met het Financieel herstelplan 2018.

## 4.4 Overzicht gemeentelijke bijdragen GR-taken

In onderstaande tabel worden de deelnemersbijdragen gespecificeerd.

| Indexatie deelnemersbijdragen | Deelnemersbijdrage GGD Algemeen | Deelnemersbijdrage JGZ 0-4 | Deelnemersbijdrage JGZ 12-18 |
|---|---|---|---|
| | | | |
| **Deelnemersbijdrage 2022** | **19,25** | **357,45** | **12,61** |
| Bij: indexatie 2023 | 0,44 | 8,22 | 0,29 |
| Bij: terugdraaien vermindering deelnemersbijdrage | 0,27 | | |
| **Deelnemersbijdrage 2023** | **19,96** | **365,67** | **12,90** |

De deelnemersbijdragen zijn geïndexeerd met het regionaal afgesproken percentage van 2,3%. Er is geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen voor de structurele lasten voor informatiebeveiliging & privacybescherming. Deze kosten moeten binnen de begroting worden gedekt. Wel is in overeenstemming met de vastgestelde Kadernota 2023 de structurele vermindering op de deelnemersbijdrage GGD Algemeen (€ 180.000) teruggedraaid door een ophoging met € 0,27. Hiermee kan de GGD voldoende vermogen opbouwen in overeenstemming met het Financieel herstelplan 2018.

In onderstaande tabel worden per gemeente de bijdragen weergegeven:

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Inwoners totaal per 01-01-2022** | **Inwoners 0-18 per 01-01-2022** | **GGD Algemeen** | **JGZ 0-4** | **JGZ 12-18** | **Huisvestings bijdrage JGZ** | **Rijksvaccinatie-programma** | **Totaal** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | |
| Taakveld | | | 7.1 | 7.1 | 7.1 | 7.1 | 7.1 | |
| | | | | | | | | |
| *Tarief deelnemersbijdrage GGD Algemeen* | | | 19,96 | | | | | |
| *Tarief deelnemersbijdrage JGZ 0-4* | | | | 365,67 | | | | |
| *Tarief deelnemersbijdrage JGZ 12-18* | | | | | 12,90 | | | |
| | | | | | | | | |
| Alkmaar | 110.254 | 20.043 | 2.201 | 1.479 | 95 | 393 | 254 | € € 4.422 |
| Bergen | 29.726 | 4.314 | 593 | 318 | 20 | 40 | 42 | 1.014 |
| Castricum | 36.205 | 6.398 | 723 | 472 | 30 | 78 | 72 | 1.376 |
| Den Helder | 56.568 | 9.727 | 1.129 | 718 | 46 | 140 | 118 | 2.151 |
| Dijk en Waard | 87.730 | 18.139 | 1.751 | 1.339 | 86 | 49 | 210 | 3.435 |
| Drechterland | 19.956 | 3.886 | 398 | 287 | 18 | 67 | 51 | 822 |
| Enkhuizen | 18.657 | 3.522 | 372 | 260 | 17 | 62 | 44 | 755 |
| Heiloo | 24.354 | 4.340 | 486 | 320 | 21 | 64 | 43 | 934 |
| Hollands Kroon | 48.703 | 8.898 | 972 | 657 | 42 | 151 | 106 | 1.928 |
| Hoorn | 74.024 | 14.428 | 1.478 | 1.065 | 68 | 200 | 190 | 3.000 |
| Koggenland | 23.045 | 4.385 | 460 | 324 | 21 | 42 | 50 | 897 |
| Medemblik | 45.348 | 8.565 | 905 | 632 | 41 | 124 | 103 | 1.805 |
| Opmeer | 12.072 | 2.217 | 241 | 164 | 10 | 40 | 29 | 484 |
| Schagen | 46.841 | 8.270 | 935 | 610 | 39 | 108 | 98 | 1.791 |
| Stede Broec | 21.867 | 4.210 | 436 | 311 | 20 | 61 | 50 | 879 |
| Texel | 13.738 | 2.156 | 274 | 159 | 10 | 38 | 25 | 507 |
| | | | | | | | | |
| Totaal | 669.088 | 123.498 | 13.355 | 9.115 | 584 | 1.659 | 1.485 | 26.198 |

### Deelnemersbijdrage GGD algemeen

De deelnemersbijdrage GGD Algemeen die in de begroting 2023 is opgenomen, bedraagt € 19,96 per inwoner. In dit tarief is het terugdraaien van de structurele vermindering op de deelnemersbijdrage GGD Algemeen opgenomen (zie bijlage 4). Het aantal inwoners is gebaseerd op voorlopige aantallen 1-1-2022, de facturering van de deelnemersbijdrage GGD algemeen geschiedt op basis van de definitieve aantallen inwoners.

### Deelnemersbijdrage JGZ 0-4 & JGZ 12-18

De deelnemersbijdrage JGZ 0-4 jaar bedraagt € 365,67 per 0-4-jarige en de deelnemersbijdrage JGZ 12-18 jaar bedraagt € 12,90 per 12-18-jarige in 2023. De bijdragen per gemeente zijn bepaald door het totaal aantal jeugdigen (0-4 jaar) en totaal aantal jeugdigen (12-18 jaar) te vermenigvuldigen met € 365,67 en € 12,90 en de totaalbedragen vervolgens te verdelen naar rato van het aantal inwoners 0-18 jaar. Dit zijn voorlopige aantallen; de facturering van deze bijdragen geschiedt op basis van de definitieve aantallen.

### Huisvestingsbijdrage JGZ

Iedere gemeente betaalt voor de eigen JGZ-locaties en hier zijn met de gemeente afspraken over gemaakt. De huisvestingsbijdrage JGZ is gebaseerd op de actualisatie van 2022 en is vermeerderd met prijsindexatie.

### Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Voor 2023 zijn de vastgestelde bedragen uit de Programmabegroting 2022 verhoogd met de financiering voor de meningokokkenvaccinatie 14-jarigen en vervolgens vermeerderd met loon- en prijsindexatie.

## 4.5 Overzicht bedragen kinderopvang

In onderstaand overzicht staan de begrote opbrengsten met betrekking tot het houden van toezicht op de naleving van de Wet kinderopvang. De facturatie wordt gebaseerd op de daadwerkelijke aantallen uitgevoerde inspecties.

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Kinderopvang** |
|---|---|
| Taakveld | 6.1 |
| | |
| Alkmaar | 195 |
| Bergen | 34 |
| Castricum | 62 |
| Den Helder | 132 |
| Dijk en Waard | 169 |
| Drechterland | 34 |
| Enkhuizen | 27 |
| Heiloo | 45 |
| Hollands Kroon | 105 |
| Hoorn | 169 |
| Koggenland | 59 |
| Medemblik | 102 |
| Opmeer | 24 |
| Schagen | 69 |
| Stede Broec | 31 |
| Texel | 16 |
| | |
| Totaal | 1.273 |

## 4.6 Overzicht bedragen Veilig Thuis

### Veilig Thuis Noord-Holland Noord

In onderstaand overzicht worden de verwachte bedragen per gemeente weergegeven voor 2023 voor de aanpak van huiselijk geweld en kindersmishandeling. Voor Veilig Thuis geldt een verdeelsleutel (vastgesteld op 1 oktober 2019) die voor 50% gebaseerd is op inwoneraantal per 1 januari T-1 en voor 50% gebaseerd is op het aantal meldingen (casussen) in het jaar T-2. De DUVO-bijdrage die de centrumgemeenten Alkmaar en Den Helder ontvangen is hierop niet gecorrigeerd, omdat de gemeenten dat onderling afstemmen. Onderstaande bedragen zijn gebaseerd op het aantallen meldingen 2021 en het aantal inwoners is gebaseerd op voorlopige aantallen 1-1-2022, de facturering van de deelnemersbijdrage (definitieve verdeelsleutel) geschiedt op basis van de definitieve aantallen inwoners.

In onderstaand overzicht worden de bedragen (exclusief DUVO-bijdrage) per gemeente weergegeven voor 2023 met betrekking tot Veilig Thuis.

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Verdeelsleutel percentage** | **Veilig Thuis NHN** |
|---|---|---|
| Taakveld | | 6.82 |
| | | |
| Den Helder | 9,8% | 926 |
| Hollands Kroon | 6,4% | 602 |
| Schagen | 5,6% | 526 |
| Texel | 1,5% | 141 |
| Subtotaal Kop van Noord-Holland | | 2.195 |
| | | |
| Hoorn | 12,9% | 1.218 |
| Drechterland | 2,7% | 259 |
| Enkhuizen | 3,1% | 293 |
| Koggenland | 2,7% | 253 |
| Medemblik | 6,3% | 594 |
| Opmeer | 1,5% | 137 |
| Stede Broec | 3,6% | 343 |
| Subtotaal West-Friesland | | 3.097 |
| | | |
| Alkmaar | 18,7% | 1.757 |
| Bergen | 3,3% | 314 |
| Castricum | 4,2% | 395 |
| Heiloo | 2,7% | 255 |
| Uitgeest | 1,9% | 178 |
| Dijk en Waard | 13,0% | 1.226 |
| Subtotaal regio Alkmaar | | 4.125 |
| | | |
| Totaal | 100% | 9.416 |

De begroting van Veilig Thuis bestaat voor 83% uit personele kosten. De formatiebegroting komt tot stand door de volgende berekening: de gemiddelde tijdsbesteding per dienst (normuren o.b.v. tijdschrijfonderzoek) per uitvoerende functie vermenigvuldigen met de verwachte aantallen diensten. Door dit totaal af te zetten tegen de productieve uren per Fte wordt de formatiebegroting per uitvoerende functie opgesteld. De verwachte aantallen diensten in 2023 zijn:

| **Diensten van Veilig Thuis** | **2023** |
|---|---|
| Aantal adviezen en ondersteuning | 4.400 |
| Aantal meldingen VT | 4.500 |
| Aantal vervolgdiensten (Onderzoek en Voorwaarden & Vervolg) | 1.080 |

## 4.7 Overzicht bedragen aanvullende diensten

In onderstaand overzicht staan de begrote opbrengsten voor aanvullende diensten die gemeenten van de GGD afnemen.

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Aanvullende diensten Jeugd** | **OGGZ Vangnet & Advies** | **Gezondheidscentrum sekswerkers** | **Forensische geneeskunde*** | **Brede Centrale Toegang** | **Totaal** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Taakveld | 7.1 | 7.1 | 7.1 | 7.1 | 7.1 | |
| Alkmaar | 692 | 641 | 136 | 93 | – | 1.562 |
| Bergen | 43 | – | – | 39 | – | 82 |
| Castricum | 57 | – | – | 22 | – | 79 |
| Den Helder | 274 | 322 | – | 44 | – | 640 |
| Dijk en Waard | 343 | – | – | 39 | – | 382 |
| Drechterland | 24 | – | – | 14 | – | 38 |
| Enkhuizen | 51 | – | – | 11 | – | 62 |
| Heiloo | 44 | – | – | 24 | – | 68 |
| Hollands Kroon | 146 | 74 | – | 23 | – | 244 |
| Hoorn | 157 | 419 | – | 69 | 72 | 717 |
| Koggenland | 21 | – | – | 19 | – | 40 |
| Medemblik | 159 | – | – | 32 | – | 190 |
| Opmeer | 31 | – | – | 5 | – | 36 |
| Schagen | 123 | 71 | – | 27 | – | 221 |
| Stede Broec | 28 | – | – | 8 | – | 36 |
| Texel | 13 | 21 | – | 8 | – | 42 |
| Totaal | 2.204 | 1.549 | 136 | 477 | 72 | 4.437 |

**Forensische geneeskunde bestaat voor het grootste deel uit GR-taken en een klein deel uit aanvullende diensten.*

### OGGZ Kop van Noord-Holland

In bovenstaande tabel onder OGGZ Vangnet & Advies zijn de inwonerbijdragen voor de OGGZ Kop van Noord-Holland verwerkt. Hieronder wordt per gemeente het aantal inwoners met de bijbehorende inwonerbijdrage gespecificeerd. De inwonerbijdrage bedraagt € 1,52 voor 2023 en is bepaald door de bijdrage 2022 te indexeren met 2,3% (de loon- en prijsindexatie).

| **OGGZ Kop van Noord-Holland**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Inwoners totaal**<br>Voorlopig per 01-01-2022 | **Bijdrage OGGZ 2023**<br>1,52 |
|---|---|---|
| | | |
| Den Helder | 56.568 | 86 |
| Hollands Kroon | 48.703 | 74 |
| Schagen | 46.841 | 71 |
| Texel | 13.738 | 21 |
| Totaal | 165.850 | 252 |

## 4.8 Overzicht bedragen Wet verplichte GGZ

In onderstaand overzicht staan de bijgestelde bijdragen per gemeente voor de Wet verplichte GGZ voor 2023, gespecificeerd in het meldpunt verkennend onderzoek en de hoorplicht. De verdeelsleutel is gebaseerd op de bedragen uit de septembercirculaire 2019 met betrekking tot 'invoering WvGGZ'.

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Verdeelsleutel Percentage** | **2023 Meldpunt Verkennend Onderzoek** | **2023 Hoorplicht** | **Wet verplichte GGZ totaal** |
|---|---|---|---|---|
| Taakveld | | 7.1 | 7.1 | 7.1 |
| | | | | |
| Alkmaar | 21% | 33 | 10 | 43 |
| Bergen | 4% | 6 | 2 | 7 |
| Castricum | 4% | 7 | 2 | 9 |
| Den Helder | 10% | 16 | 5 | 21 |
| Dijk en Waard | 13% | 21 | 6 | 27 |
| Drechterland | 2% | 4 | 1 | 5 |
| Enkhuizen | 3% | 5 | 1 | 6 |
| Heiloo | 3% | 5 | 1 | 6 |
| Hollands Kroon | 6% | 9 | 3 | 12 |
| Hoorn | 14% | 22 | 7 | 28 |
| Koggenland | 3% | 4 | 1 | 5 |
| Medemblik | 6% | 9 | 3 | 12 |
| Opmeer | 1% | 2 | 1 | 3 |
| Schagen | 6% | 9 | 3 | 12 |
| Stede Broec | 3% | 5 | 1 | 6 |
| Texel | 2% | 3 | 1 | 3 |
| | | | | |
| Totaal | 100% | 158 | 48 | 206 |

# BIJLAGEN

**Bijlage l** Overzicht baten en lasten per categorie

**Bijlage 2** Overzicht baten en lasten per taakveld

**Bijlage 3** Overzicht overhead per categorie

**Bijlage 4** Overzicht deelnemersbijdrage GGD Algemeen

**Bijlage 5** Overzicht taken en diensten

**Bijlage 6** Overzicht taken en diensten per focuslijn

# Bijlage 1 Overzicht baten en lasten per categorie

| Baten en lasten per categorie<br>*Bedragen x € 1.000* | Realisatie 2021 | Begroting 2022 na 1e wijziging | Begroting 2023 |
|---|---|---|---|
| | | | |
| **Baten:** | | | |
| Deelnemersbijdrage GGD Algemeen | 12.591 | 12.798 | 13.355 |
| Deelnemersbijdrage JGZ 0-4 | 8.716 | 8.648 | 9.115 |
| Deelnemersbijdrage JGZ 12-18 | 584 | 580 | 584 |
| Deelnemersbijdrage Rijksvaccinatieprogramma | 1.401 | 1.313 | 1.485 |
| Huisvestingsbijdrage JGZ | 1.487 | 1.496 | 1.659 |
| Overige baten | 90.591 | 19.875 | 20.144 |
| | | | |
| Totaal baten | 115.370 | 44.710 | 46.343 |
| | | | |
| **Lasten:** | | | |
| Salarissen & sociale lasten | 35.724 | 34.703 | 35.540 |
| Rente en afschrijving | 492 | 619 | 610 |
| Goederen en diensten | 79.391 | 9.365 | 10.635 |
| | | | |
| Totaal lasten | 115.608 | 44.687 | 46.786 |
| | | | |
| **Resultaat voor bestemming** | -238 | 23 | -443 |
| | | | |
| Toevoeging reserves | 50 | 50 | 50 |
| Onttrekkingen reserves | 378 | 50 | 673 |
| | | | |
| Resultaat na bestemming | 90 | 23 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

# Bijlage 2 Overzicht baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten voor de GGD per taakveld weergegeven en voor diverse bijdragen.

| **Overzicht baten en lasten per taakveld** | | **Baten** | **Lasten** | **Saldo** |
|---|---|---|---|---|
| *Bedragen x € 1.000* | | | | |
| 0.1 | Bestuur | – | 43 | -43 |
| 0.4 | Overhead | 240 | 12.385 | -12.145 |
| 0.5 | Treasury | | 0 | 0 |
| 0.10 | Mutaties reserves | 673 | 50 | 623 |
| 6.1 | Samenkracht en burgerparticipatie | 1.174 | 840 | 334 |
| 6.82 | Geëscaleerde zorg 18- | 9.447 | 7.686 | 1.761 |
| 7.1 | Volksgezondheid | 35.481 | 25.832 | 9.650 |
| Resultaat | | 47.016 | 46.836 | 180 |

Door het afronden op € 1.000 ontstaan afrondingsverschillen.

# Bijlage 3 Overzicht overhead per categorie

Hieronder worden de baten en lasten voor de overhead gespecifieerd naar categorie.

| **Overhead**<br>*Bedragen x € 1.000 en incl. mutaties reserves* | **Begroting 2023** |
|---|---|
| | |
| **Baten:** | |
| Overige baten | 240 |
| Onttrekking reserves | 500 |
| Totaal baten | 740 |
| | |
| **Lasten:** | |
| Personeelslasten | 9.795 |
| Huisvestingslasten | 404 |
| Bureaulasten | 601 |
| Automatiseringslasten | 1.220 |
| Rente en afschrijvingslasten | 334 |
| Overige bedrijfslasten | 74 |
| Totaal lasten | 12.428 |
| | |
| **Saldo overhead** | -11.688 |

# Bijlage 4 Overzicht deelnemersbijdrage GGD Algemeen

De deelnemersbijdrage GGD Algemeen bedraagt € 19,96 per inwoner. In dit tarief is het terugdraaien van de structurele vermindering op de deelnemersbijdrage GGD Algemeen opgenomen (zie onderstaande tabel). Het aantal inwoners is gebaseerd op voorlopige aantallen, de facturering van de deelnemersbijdrage GGD algemeen geschiedt op basis van de definitieve aantallen.

| **Begroting 2023**<br>*Bedragen x € 1.000* | **Inwoners totaal per 01-01-2022** | **Deelnemersbijdrage regulier 2023** | **Terugdraaien vermindering deelnemersbijdrage** | **Totaal** |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| Taakveld | | 7.1 | 7.1 | |
| | | | | |
| *Tarief deelnemersbijdrage GGD Algemeen* | | 19,69 | 0,27 | 19,96 |
| | | | | |
| Alkmaar | 110.254 | 2.171 | 30 | 2.201 |
| Bergen | 29.726 | 585 | 8 | 593 |
| Castricum | 36.205 | 713 | 10 | 723 |
| Den Helder | 56.568 | 1.114 | 15 | 1.129 |
| Dijk en Waard | 87.730 | 1.727 | 24 | 1.751 |
| Drechterland | 19.956 | 393 | 5 | 398 |
| Enkhuizen | 18.657 | 367 | 5 | 372 |
| Heiloo | 24.354 | 480 | 7 | 486 |
| Hollands Kroon | 48.703 | 959 | 13 | 972 |
| Hoorn | 74.024 | 1.458 | 20 | 1.478 |
| Koggenland | 23.045 | 454 | 6 | 460 |
| Medemblik | 45.348 | 893 | 12 | 905 |
| Opmeer | 12.072 | 238 | 3 | 241 |
| Schagen | 46.841 | 922 | 13 | 935 |
| Stede Broec | 21.867 | 431 | 6 | 436 |
| Texel | 13.738 | 271 | 4 | 274 |
| Totaal | 669.088 | 13.175 | 180 | **13.355** |

# Bijlage 5 Overzicht taken en diensten

(1) wettelijke taak GGD, (2) wettelijke taak gemeente.

| Focuslijn | Taken/diensten | GR | Dienst | Waarom | Wat |
|---|---|---|---|---|---|
| *Gezonde leefomgeving* | Algemene infectieziektebestrijding (1) | x | | Beperken, voorkomen en bestrijden van (risico op) infectieziekten | Monitoring, voorlichting, bron en contactopsporing, inspectie |
| *Gezond opgroeien, Gezonde leefomgeving* | Toezicht kinderopvang en Wmo (1) | x | | Bijdragen aan gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen | Inspectie, kwaliteitstoezicht |
| *Gezonde leefomgeving* | Medische milieukunde (1) | x | | Verminderen en wegnemen van gezondheidsrisico's | Signalering, voor-lichting, advisering, onderzoek |
| *Gezonde leefomgeving* | Reizigersadvisering (1) | x | x | Voorkomen (import van) infectieziekten en gezondheidsrisico's | Voorlichting, vaccineren, verkoop beschermende midde-len, bloedonderzoek |
| *Gezonde leefomgeving, Gezond ouder worden* | Seksuele gezondheid (1) | x | | Onderzoeken en behandelen seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) | Onderzoek, behandelen, voorlichting |
| *Gezonde leefomgeving, Gezond ouder worden* | Tuberculosebestrijding (1) | x | | Voorkomen en bestrijden tuberculose, bron- en contactopsporing | Onderzoek, behandelen, voorlichting |
| *Gezond opgroeien* | Basispakket Jeugdgezondheidszorg (JGZ) incl. RVP (2) | x | | Bevorderen gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugd en voorkomen van (risico op) infectieziekten | Monitoring, (vroeg) signalering, advisering, voorlichting, (kortdu-rende) ondersteuning, toeleiding/verwijzing, ketensamenwerking en vaccinbeheer, medische beoordeling (contra) indicaties, voorlichting, vaccineren |

| Focuslijn | Taken/diensten | GR | Dienst | Waarom | Wat |
|---|---|---|---|---|---|
| *Gezond opgroeien* | Prenatale voorlichting (2) | x | | Voorbereiding aanstaande ouder(s) op zwangerschap, bevalling en ouderschap | Advisering, (groeps) voorlichting, ketensamenwerking |
| *Gezond opgroeien* | Aanvullende diensten JGZ (2) | | x | Bevorderen gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugd | Ondersteuning, advisering, voorlichting, implementeren, uitvoeren en evalueren van preventieve programma's, ketensamenwerking |
| *Gezonde leefomgeving* | GGD Rampenopvangplan (GROP) (1) | x | | Crisis- en rampenbestrijding | Opleiden, trainen, oefenen, coördineren, uitvoeren |
| *Gezond opgroeien, Gezond ouder worden, Meedoen naar vermogen* | Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA) (2) | x | x | Bevorderen van de gezondheid van asielzoekers | Uitvoering basispakket JGZ en RVP, infectieziektebestrijding, tuberculosescreening/bestrijding, infectiepreventie, gezondheidsbevordering, soa-preventie |
| *Meedoen naar vermogen* | OGGZ, Vangnet & Advies (2) | | x | Voorkomen van escalatie van inwoners met problemen op meerdere leefgebieden en toeleiden naar zorg en of ondersteuning | Ontvangen van meldingen, signalering, beoordeling, toeleiding, monitoring, ketensamenwerking |

| Focuslijn | Taken/diensten | GR | Dienst | Waarom | Wat |
|---|---|---|---|---|---|
| *Meedoen naar vermogen* | Wvggz (2) | | x | Meldmogelijkheid voor inwoners waarbij onderzocht wordt of verplichte zorg voor iemand nodig is (om ernstig nadeel, als gevolg van psychische problematiek, voor de cliënt of diens omgeving te voorkomen). | Ontvangen van meldingen, triage, verkennen onderzoek, ketensamenwerking. |
| *Meedoen naar vermogen* | Brede Centrale toegang (BCT) | | x | Inzicht in proces in-, door- en uitstroom in de Maatschappelijke Opvang (MO) | Indicatiestelling, procesbewaking, rapportage, ketensamenwerking |
| *Meedoen naar vermogen, Gezond ouder worden* | Gezondheidscentrum voor sekswerkers (2) | | x | Bevorderen zelfredzaamheid, weerbaarheid en emancipatie van sekswerkers | Bevorderen zelfredzaamheid, weerbaarheid en emancipatie van sekswerkers |
| *Gezonde leefomgeving* | Forensische geneeskunde (medische zorg, medische advisering, sporenonderzoek en lijkschouw) (2) | | x | Bijdrage aan waarheidsvinding, medische zorg | Medische zorg, onderzoek, afnemen en vastleggen sporen, advisering |
| *Gezond opgroeien, Gezond ouder worden, Meedoen naar vermogen* | Veilig Thuis (2) | x | | Advies en hulpverlening | Ontvangen meldingen, advisering, onderzoek, overdracht/toeleiding, ketensamenwerking |
| *Gezond opgroeien, Gezond ouder worden, Gezonde leefomgeving, Meedoen naar vermogen* | Epidemiologie (1) | x | | Inzicht in gezondheidssituatie van de inwoners in NHN | Onderzoek, rapportage, monitoring, advisering |

| **Focuslijn** | Taken/diensten | **GR** | **Dienst** | **Waarom** | **Wat** |
|---|---|---|---|---|---|
| *Gezond opgroeien, Gezond ouder worden, Meedoen naar vermogen* | Collectieve gezondheidsbevordering (1) | x | | Bevorderen van de gezondheid, stimuleren van gezond gedrag | Beleidsadvisering, implementeren, uitvoeren en evalueren van gezondheid bevorderende programma's, ketensamenwerking |
| *Gezonde leefomgeving* | Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid: procesbegeleiding en ondersteuning van gemeenten (1) | x | | Bevorderen gezondheids-situatie door onder-steuning gemeentelijke besluitvorming | Beleidsadvisering, analysering, beleids-matige ondersteuning bij de implementatie, (door)ontwikkeling en evaluatie van (nieuw) beleid |

# Bijlage 6 Taken en diensten per focuslijn

**Focuslijn 1**
**Gezond opgroeien**

- Basispakket 0-18 incl. Rijksvaccinatieprogramma
- Prenatale voorlichting
- Toezicht kinderopvang en Wmo
- Aanvullende diensten JGZ
- PGA
- Veilig Thuis
- Epidemiologie
- Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid
- Collectieve gezondheidsbevordering

**Focuslijn 2**
**Gezond ouder worden**

- Seksuele gezondheid
- Tuberculosebestrijding
- Gezondheidscentrum sekswerkers
- PGA
- Veilig Thuis
- Epidemiologie
- Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid
- Collectieve gezondheidsbevordering

**Focuslijn 3**
**Meedoen naar vermogen**

- OGGZ
- Gezondheidscentrum sekswerkers
- PGA
- Veilig Thuis
- Epidemiologie
- Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid
- Collectieve gezondheidsbevordering

**Focuslijn 4**
**Gezonde leefomgeving**

- Algemene infectieziektebestrijding
- Toezicht kinderopvang en Wmo
- Medische milieukunde
- Reizigersadvisering
- Seksuele gezondheid
- Tuberculosebestrijding
- Veilig Thuis
- GROP
- Forensische geneeskunde
- Epidemiologie
- Advisering en ondersteuning gemeentelijk gezondheidsbeleid
- Collectieve gezondheidsbevordering

GR-taken

Aanvullende diensten

# Bronnen

1. www.gezondnhn.nl
2. www.ggdhollandsnoorden.nl
3. www.ggdhn.incijfers.nl
4. www.mijnpositievegezondheid.nl

GGD Hollands Noorden
Hertog Aalbrechtweg 22
1823 DL  Alkmaar

Postbus 9276
1800 GG  Alkmaar

088 01 00 500
www.ggdhollandsnoorden.nl